LAPORAN TAHUNAN 2019

ANNUAL REPORT

LEMBAGA KOKO MALAYSIA

MALAYSIAN COCOA BOARD

LAPORAN TAHUNAN 2019

ISI KANDUNGAN

Isi Kandungan	Muka Surat
Perutusan Pengerusi	1
PROFIL KORPORAT	
Wawasan, Misi, Objektif, Fungsi	3
Ahli-ahli Lembaga Pengelola	4
Ahli-ahli Pengurusan Kanan	5
Carta Organisasi	6
EKONOMI DAN PASARAN KOKO 2019	
Ringkasan Kedudukan Ekonomi dan Pasaran Koko	7
Harga Pasaran Koko	7
Senario Koko Dunia	8
Status Industri Koko Malaysia	11
Perdagangan Luar	11
Prospek	14
Petunjuk Prestasi Industri Koko 2019	15
AKTIVITI DAN PROGRAM	
Penyelidikan & Pembangunan (R&D)	16
Pemindahan Teknologi dan Pembangunan Kumpulan Sasaran (Pekebun Kecil Koko, Usahawan Coklat Buatan Tangan)	20
Pembangunan Pasaran dan Ekonomi	26
Pengawalseliaan dan Kawalan Kualiti	32
Prestasi Kewangan	34
Pentadbiran (Perjawatan dan Pembangunan Modal Insan)	35
Pengurusan Maklumat dan Perpustakaan	38
Jawatankuasa Audit Lembaga Koko Malaysia (JAL) tahun 2019	40
Laporan Bergambar	41-58
PENYATA KEWANGAN	

PERUTUSAN PENGERUSI

Pada tahun 2018/2019, pengeluaran koko dunia dianggarkan mengalami peningkatan sebanyak 3.9% kepada 4.834 juta tan metrik. Pengisaran koko dunia juga dianggarkan meningkat sebanyak 4.6% kepada 4.808 juta tan metrik. Malaysia adalah negara pengisar koko keenam terbesar di dunia, selepas Belanda, Cote d'Ivoire, Indonesia, Jerman dan Amerika Syarikat.

Pada tahun 2019, sumbangan industri koko kepada pendapatan negara telah meningkat sebanyak 18.9% kepada RM6.598 bilion berbanding RM5.551 bilion pada tahun 2018. Penyumbang utama pendapatan eksport ialah lemak koko dengan nilai eksport sebanyak RM2.540 bilion. Aktiviti pengisaran negara telah meningkat sebanyak 37.7% kepada 343,727 tan metrik berbanding 249,661 tan metrik pada tahun 2018. Peningkatan pengisaran ini disumbangkan oleh kedudukan harga biji koko yang rendah mengalakkan aktiviti pengisaran serta permintaan yang baik untuk produk-produk koko.

Pada tahun 2019, keluasan tanaman koko dianggarkan kekal seluas 15,647 hektar. Pengeluaran biji koko kering mencatat peningkatan peningkatan sebanyak 23.1% kepada 1,017 tan metrik berbanding 826 tan metrik pada tahun 2018. Wilayah Sabah menyumbang sebanyak 533 tan metrik, diikuti oleh Semenanjung Malaysia dan Sarawak, masing-masing sebanyak 333 tan metrik dan 151 tan metrik. Bagi memenuhi permintaan pengisar koko tempatan, negara telah mengimport sebanyak 351,493 tan metrik biji koko kering yang bernilai RM3.42 bilion.

Bagi membangunkan sektor huluan koko, Lembaga Koko Malaysia (LKM) telah meneruskan program Pembangunan Rantaian Kluster Koko dan Program Peningkatan Produktiviti Koko. Selain daripada itu, aktiviti pemindahan teknologi, pengembangan, khidmat nasihat dan *Farmers' Field School (FFS)* juga telah dilaksanakan bagi membantu para petani meningkatkan hasil koko.

Aktiviti penyelidikan dan pembangunan LKM diteruskan dengan menjalankan 36 projek penyelidikan, termasuk satu projek penyelidikan kerjasama dengan agensi tempatan dan dua projek penyelidikan dengan kerjasama agensi luar negara. Antara kejayaan utama aktiviti penyelidikan dan pembangunan LKM pada tahun 2019 adalah pendaftaran lima Hak Cipta Intelek (IPR), pengeluaran 10 output teknologi/produk dan pengkomersialan tiga produk penjagaan diri berasaskan koko. Sebanyak 10 anugerah berkaitan penyelidikan dan pembangunan telah diterima oleh para penyelidik LKM pada tahun 2019. Manakala, sebanyak 123 hasil kajian telah diterbitkan dan dibentangkan di peringkat dalam dan luar negara.

Pembangunan kumpulan sasaran ditumpukan kepada pekebun kecil koko dan usahawan coklat buatan tangan. Pada tahun 2019, seluas 3,592 hektar kawasan terlibat dalam program pembangunan tanaman koko serta peningkatan produktiviti, yang melibatkan seramai 5,028 petani di seluruh Malaysia. Bilangan aktiviti pemindahan teknologi tahun 2019 adalah sebanyak 2,185 aktiviti yang melibatkan 30,215 petani dan orang awam.

Manakala Program Pembangunan Usahawan Coklat Buatan Tangan telah menjalankan sebanyak 8 aktiviti Kursus Asas Pembangunan Usahawan Coklat yang dihadiri oleh 159 peserta. Manakala 15 aktiviti demonstrasi pembuatan coklat buatan tangan telah dilaksanakan semasa pameran dan promosi yang disertai oleh 4,480 orang pengunjung. LKM juga melaksanakan dua siri Klinik Usahawan Coklat yang dihadiri oleh 42 orang usahawan. Pada tahun 2019, jumlah usahawan coklat buatan tangan yang berdaftar di bawah bimbingan LKM adalah seramai 224 usahawan.

Aktiviti promosi pemasaran LKM melibatkan pasaran antarabangsa dan domestik. Pada tahun 2019, tiga eksposisi antarabangsa telah disertai iaitu *The 24th Gulfood, Hotel and Equipment Exhibition and Salon Culinaire* (GULFOOD) 2019, Africa's Big 7 dan YUMMEX Middle East. Manakala, sebanyak 13 pameran dalam negara telah disertai seperti Program Citarasa Malaysia (di tujuh lokasi), Halal Fiesta (Sri Kembangan), Selangor International Expo (SIE), Tastefully Food & Beverage Expo 2019 (Selangor, Johor), Pameran Produk Komoditi di Senai Airport dan Pameran Kempen Belilah Barangan Malaysia (Sarawak).

Aktiviti utama yang dianjurkan oleh LKM pada tahun 2019, ialah Program Libat Urus Industri & Dialog Bersama Menteri MPI, mesyuarat ASEAN Cocoa Club (ACC), Bengkel Pengkomersialan Hasil Penyelidikan LKM bersama MTDC sebagai rakan Strategik, Bengkel Pengukuhan Ejen Pengembangan LKM, *The 4th MCB Annual Scientist Workshop* (MASW) 2019 dan Mesyuarat Pembangunan & Penyediaan Projek Pembangunan LKM untuk RMK-12.

LKM juga telah menyertai pameran-pameran korporat seperti Program Sayangi Komoditiku (Melaka, Kudat, Mukah, Sandakan), pameran R&D dan produk koko di parlimen, Hari Peladang, Penternak & Nelayan (HPPN) Peringkat negeri Sabah, *International Grenntech & Eco Products Exhibitior & Conference Malaysia* (IGEM) 2019 dan Putrajaya Open Day (POD).

LKM juga telah mengadakan perbincangan kerjasama dengan agensi lain seperti JAKOA (projek pembangunan lembah koko orang asli dan projek pembangunan tanaman baru koko kluster pahang) serta KESEDAR dan ECERDC (Projek Agropolitan Rantau Manis).

Secara ringkasnya, LKM telah melaksanakan program-program selaras dengan fungsinya dalam membangunkan industri koko negara. Pengeluaran dan kualiti koko diharapkan terus meningkatkan. Manakala industri hiliran, pada tahun 2019 telah menunjukkan peningkatan yang memberangsangkan. Aktiviti pengkomersialan hasil R&D juga telah menarik minta industri dan diharapkan lebih banyak teknologi keluaran LKM dapat digunapakai oleh industri.

YBHG. DR. ALIAKBAR BIN GULASAN
Pengerusi
Lembaga Koko Malaysia
(01 Julai 2020 – 30 Jun 2022)

PROFIL KORPORAT

Lembaga Koko Malaysia (LKM) telah ditubuhkan di bawah Akta 343, Akta Lembaga Koko Malaysia (Pemerbadanan) 1988 yang diluluskan oleh Parlimen Malaysia pada bulan Julai 1988 dan diwartakan pada 8 September 1988. LKM mula beroperasi secara rasmi selepas pelancarannya pada 18 Julai 1989. Pada 17 Ogos 2001, Akta Lembaga Koko Malaysia (Pemerbadanan) (Pindaan) 2001 (Akta 343) diwartakan dan mula berkuatkuasa pada 1 September 2001.

LKM adalah sebuah agensi di bawah Kementerian Perusahaan Perladangan dan Komoditi (KPPK) dan ditadbir oleh sebuah Lembaga Pengelola yang dianggotai oleh 17 orang ahli. Mereka mewakili jabatan dan kementerian yang berkaitan, badan profesional, pekebun kecil dan syarikat perladangan di dalam industri koko negara.

Aktiviti LKM meliputi seluruh negara dan menyumbang perkhidmatan penyelidikan dan pembangunan, maklumat pasaran dan pemasaran, penggredan, pelesenan dan pensijilan kepada pengusaha-pengusaha industri koko yang terdiri daripada penanam koko, peniaga, pengeksport, pengilang dan lain-lain

WAWASAN

Sebagai institusi ternama, terhormat dan terulung bagi pembangunan industri koko yang mampan.

MISI

Memastikan pertumbuhan industri yang sepadu dan berdaya saing melalui penyelidikan dan pembangunan berinovatif.

OBJEKTIF

- Untuk meningkatkan pengeluaran biji koko melalui peningkatan produktiviti;
- Untuk meningkatkan pembangunan kegiatan-kegiatan hiliran;
- Untuk memperkukuh dan mengembangkan pasaran koko Malaysia serta menembusi pasaran-pasaran baru;
- Untuk meningkatkan kualiti dan daya saing koko Malaysia dan produk-produk koko Malaysia; dan
- Untuk menentukan agar pembangunan industri koko berharmoni dengan alam sekitar.

FUNGSI

Mengikut perenggan 8, Akta 343, LKM dipertanggungjawabkan kepada 15 fungsi yang merangkumi perkara-perkara berikut :

- Menjalankan dan menggalakkan penyelidikan di dalam pengeluaran, pemprosesan, penstoran dan penggunaan;
- Mengawal dan menyelaras aktiviti-aktiviti dan polisi-polisi penyelidikan;
- Meningkatkan kualiti biji koko dan produk-produk koko;
- Menyelaras aktiviti-aktiviti pemasaran;
- Mengumpul, menyatu dan menyebarkan maklumat; dan
- Mengawalselia dan menyelaras aktiviti-aktiviti yang berkaitan dengan koko seperti pemprosesan, penstoran, pengawalseliaan dan pemasaran.

AHLI-AHLI LEMBAGA PENGELOLA
(Bagi tempoh 01 Februari 2019 hingga 31 Januari 2021)

18 April 2019, barisan Ahli Lembaga Pengelola LKM

Pengerusi
YB Tuan Jonathan Yasin
Lantikan 16 Ogos 2018-15 Ogos 2020

Ahli-Ahli Tetap Lembaga Pengelola

Puan Kanagadevi A/P Pachaiappan *Lantikan 01 Februari 2019-31 Januari 2021* Kementerian Perusahaan Perladangan dan Komoditi (KPPK)	**Encik Mohammad Sanusi bin Abdul Karim** *Lantikan 01 Februari 2019- 01 Mei 2019* **Pn. Vimala Murugan** *Lantikan 02 Mei 2019-31 Januari 2021* Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri
YBhg. Dato' Salim bin Parlan *Lantikan 01 Februari 2019-31 Januari 2021* Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani	**Encik Muhammad Hazrul bin Ismail** *Lantikan 01 Februari 2019- 31 Januari 2021* Kementerian Kewangan Malaysia
Encik Yeow Chai Hong *Lantikan 01 Februari 2019-31 Januari 2021* Barry Callebaut Malaysia Sdn Bhd	**Encik Ng Boon Yeap** *Lantikan 01 Februari 2019-31 Januari 2021* Le Bourne Sdn Bhd
YBhg. Datuk Yatimah binti Sajirman *Lantikan 01 Februari 2019-31 Januari 2021* Kementerian Hal Ehwal Ekonomi	**YB Puan Noorita binti Sual** *Lantikan 01 Februari 2019-31Januari 2021* Pejabat DAP Tenom, Sabah
YBhg. Datuk Ik Pahon anak Joyik *Lantikan 01 Februari 2019-31 Januari 2021* Kementerian Pemodenan Pertanian, Tanah Adat dan Pembangunan Wilayah, Sarawak	**Encik Odom @ Peter Dhoms Saili** *Lantikan 01 Februari 2019-31 Januari 2021* Ahli Perniagaan, Keningau, Sabah
YBrs. Dr. Mariana Tinggal *Lantikan 01 Februari 20197-31 Januari 2021* Kementerian Pertanian dan Industri Makanan Sabah (MAFI)	**YBrs. Prof. Dr. Juli Edo** *Lantikan 01 Julai 2019 - 31 Januari 2021* **YBhg. Dato' Ajis bin Sitin** *Lantikan 01 Februari 2019- 29 April 2019* Jabatan Kemajuan Orang Asli (JAKOA)
Encik Edwin Agong *Lantikan 01 Februari 2019-31 Januari 2021* Ahli Perniagaan, Kuala Lumpur	**YB Tuan Mordi Bimol** *Lantikan 01 Februari 2019-31 Januari 2021* Ahli Politik, Bau, Sarawak
YBhg. Datin Norhaini Udin *Lantikan 01 Februari 2019-31 Januari 2021* Lembaga Koko Malaysia	**Encik Lee Chin Chen** *Lantikan (11 Disember 2019 – 31 Januari 2021* Pejabat ADUN Kawasan Bilut, Bentong, Pahang

Ahli-Ahli Silih Ganti Lembaga Pengelola

YBrs. Dr. Sang Yew Ngin *Lantikan 01 Februari 2019-31 Januari 2021* Kementerian Industri Utama	**Puan Ajijah @ Azizah binti Hj. Baba** *Lantikan 01 Februari 2019-31 Januari 2021* Kementerian Kewangan Malaysia
Encik Badaruddin bin Moh. Kassim *Lantikan 01 Februari 2019-31 Januari 2021* Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani	**Puan Aedreena Reeza binti Alwi** *Lantikan 01 Februari 2019-31 Januari 2021* Kementerian Perdagangan Antarabangsa dan Industri
Encik Dzulkifli Hj Ghulamdin *Lantikan 01 Februari 2019-31 Januari 2021* Jabatan Pertanian Sabah	**YBrs. Dr. Alvin Chai Lian Kuet** *Lantikan 01 Februari 2019-31 Januari 2021* Jabatan Pertanian Sarawak

AHLI-AHLI PENGURUSAN KANAN LKM

Ketua Pengarah	YBhg. Datin Norhaini Udin
Timbalan Ketua Pengarah (Penyelidikan & Pembangunan)	YBrs. Dr. Ahmad Kamil Mohd. Jaaffar
Timbalan Ketua Pengarah (Operasi)	YBrs. Dr. Ramle Hj. Kasin
Pengarah Bahagian (Biologi)	Tn. Hj. Haya Ramba
Pengarah Bahagian (Kimia & Teknologi)	YBrs. Dr. Sabariah Samsudin
Pengarah Bahagian (Bioteknologi)	YBrs. Dr. Hj. Rosmin Kasran
Pengarah Bahagian (Pemindahan Teknologi dan Pengembangan)	Tn. Hj. Mohd Zamri A Ghani (Menanggung kerja)
Pengarah Bahagian (Pembangunan Pasaran & Ekonomi)	Puan Harnie Hj. Harun
Pengarah Bahagian (Pengawalseliaan & Kawalan Kualiti)	Tn. Hj. Mohd Zamri A Ghani
Pengarah Bahagian (Pentadbiran & Kewangan)	Puan Maznah Abdul

CARTA ORGANISASI LEMBAGA KOKO MALAYSIA

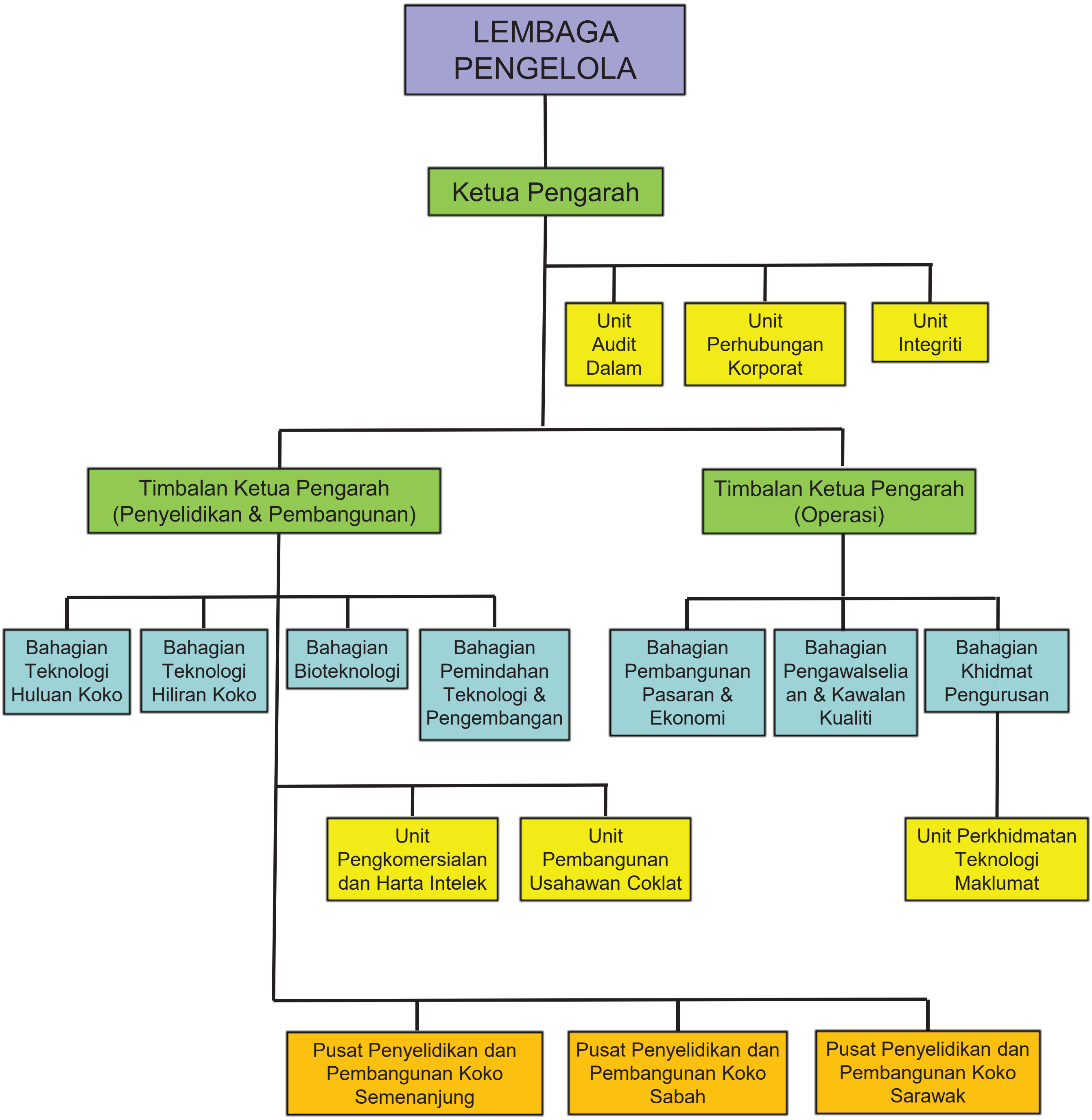

EKONOMI DAN PASARAN KOKO 2019

RINGKASAN KEDUDUKAN EKONOMI DAN PASARAN KOKO

Pengeluaran biji koko dunia pada tahun 2018/19 dianggarkan mengalami peningkatan sebanyak 3.9% kepada 4.834 juta tan metrik berbanding 4.651 juta tan metrik pada tahun 2017/18 berikutan keadaan cuaca yang menggalakkan di Cote d'Ivoire. Pengisaran koko dunia pada tahun 2018/19 juga dianggarkan meningkat sebanyak 4.6% kepada 4.808 juta tan metrik berbanding 4.595 juta tan metrik pada tahun 2017/18. Peningkatan ini disumbangkan oleh pelaburan baru pengisaran serta peningkatan eksport produk-produk koko di negara-negara pengeluar koko. Oleh yang demikian, *International Cocoa Organization* (ICCO) menganggarkan ekonomi koko dunia pada tahun 2018/19 mengalami defisit pengeluaran sebanyak 21 ribu tan metrik.

Ringkasan Status Industri Koko Tempatan dan Dunia

DUNIA	2016/17	2017/18	2018/19[a]
Pengeluaran ('000 TM)	4,731	4,651	4,834
Penggunaan ('000 TM)	4,397	4,596	4,807
Stok ('000 TM)	1,714	1,722	1,701
Lebihan/defisit ('000 TM)	+287	+8	-21
Harga ICCO (US$/TM)	2,142	2,262	2,208
MALAYSIA	**2017**	**2018**	**2019[a]**
Keluasan (ha)	16,871	15,647	15,647
Semenanjung (ha)	3,293	2,814	2,814
Sabah (ha)	6,760	5,945	5,945
Sarawak (ha)	6,819	6,888	6,888
Pekebun Kecil (ha)	16,639	14,776	14,776
Estet (ha)	232	871	871
Pengeluaran (TM)	1,012	826	1,017
Pengisaran (TM)	218,258	249,661	343,727
Perolehan eksport (RM '000)	5,566,679	5,551,208	6,598,375
Harga Biji Koko (RM/TM)			
Tawau	6,178	6,155	6,623
Raub	6,496	6,530	6,877

Sumber : International Cocoa Organization (ICCO), Vol. XLV No. 4, Cocoa Year 2018/19
a: anggaran

HARGA PASARAN KOKO

Secara keseluruhannya, harga biji koko pada tahun 2019 menunjukkan fluktuasi di antara £1,582 dan £2,056 setan metrik. Purata harga pada tahun 2019 di Tawau, Raub dan London masing-masing mencatatkan peningkatan sebanyak 7.5%, 5.3% dan 8.5% kepada RM6,623, RM6,877 dan £1,794 setan metrik berbanding purata harga tahun 2018.

SENARIO KOKO DUNIA

Pengeluaran

Pengeluaran biji koko dunia pada tahun 2018/19 dianggarkan mengalami peningkatan sebanyak 3.9% kepada 4.834 juta tan metrik berbanding 4.651 juta tan metrik pada tahun 2017/18. Peningkatan ini adalah berikutan keadaan cuaca yang menggalakkan pada musim utama di Cote d'Ivoire. Pengeluaran di wilayah Afrika dianggarkan meningkat 5.7% kepada 3.696 juta tan metrik berbanding 3.496 juta tan metrik pada tahun 2017/18. Walau bagaimanapun, pengeluaran di wilayah Amerika dan wilayah Asia & Oceania masing-masing dianggarkan menurun sebanyak 0.5% dan 4.1% kepada 832 ribu tan metrik dan 306 ribu tan metrik.

Wilayah Afrika kekal sebagai pengeluar koko utama dunia yang menyumbang sebanyak 77% daripada jumlah pengeluaran biji koko dunia. Wilayah Amerika dan wilayah Asia & Oceania masing-masing menyumbang sebanyak 17% dan 6%.

Pengeluaran Biji Koko Dunia Mengikut Wilayah

Wilayah	2017/18		2018/19[a]		Peratus Perubahan
	Pengeluaran ('000 TM)	Peratus Sumbangan	Pengeluaran ('000 TM)	Peratus Sumbangan	
Afrika	3,496	75.2	3,696	76.5	+5.7
Amerika	836	18.0	832	17.2	-0.5
Asia &Oceania	319	6.8	306	6.3	-4.1
Pengeluaran Dunia	**4,651**	**100.0**	**4,834**	**100.0**	**+3.9**

Sumber : ICCO, Volume XLV No. 4, Cocoa Year 2018/19
a anggaran

Pengeluaran biji koko di Cote d'Ivoire pada tahun 2018/19 dianggarkan mengalami peningkatan yang tinggi sebanyak 13.0% kepada 2.220 juta tan metrik berbanding 1.964 juta tan metrik pada tahun sebelumnya. Peningkatan ini adalah berikutan keadaan cuaca yang menggalakkan di Cote d'Ivoire pada musim utama di antara bulan Oktober hingga Mac. Pengeluaran musim utama tahun 2018/2019 di Cote d'Ivoire mencatatkan angka tertinggi sebanyak 1.660 juta tan metrik.

Walau bagaimanapun, pengeluaran di Ghana dianggarkan menurun sebanyak 9.9% kepada 815 ribu tan metrik berbanding 905 ribu tan metrik pada tahun 2017/18 berikutan penyakit *Cocoa Swollen Shoot Virus* serta keadaan cuaca yang kurang menggalakkan.

Pengeluaran biji koko di Ecuador pada tahun 2018/19 pula dianggarkan meningkat sebanyak 9.9% kepada 315 ribu tan metrik berbanding 287 ribu tan metrik pada tahun 2017/18 berikutan peningkatan keluasan Kawasan tanaman serta penanaman klon CCN-51 yang menghasilkan produktiviti yang tinggi.

Negara Pengeluar Biji Koko Utama Dunia				
Negara	2017/18 ('000, TM)	2018/19[a] ('000, TM)	Perbezaan	
			('000, TM)	(%)
Cote d'Ivoire	1,964	2,220	+256	+13.0
Ghana	905	815	-90	-9.9
Ecuador	287	315	+28	+9.9
Cameroon	250	280	+30	+12.0
Nigeria	250	250	-	-
Indonesia	240	220	-20	-8.3
Brazil	204	176	-28	-14.0
Peru	134	130	-4	-3.2
Republik Dominican	85	75	-10	-11.4
Colombia	55	60	+5	+9.1

Sumber: ICCO, Vol. XLV No.4, Cocoa Year 2018/19
a anggaran

Penggunaan

Pengisaran koko dunia pada tahun 2018/19 dianggarkan meningkat sebanyak 4.6% kepada 4.808 juta tan metrik berbanding 4.595 juta tan metrik pada tahun 2017/18. Peningkatan ini disumbangkan oleh peningkatan pelaburan dalam pengisaran serta eksport produk-produk koko di negara-negara pengeluar koko. Pengisaran di wilayah Eropah dan wilayah Afrika masing-masing dianggarkan meningkat sebanyak 0.5% dan 2.9% kepada 1.719 juta tan metrik dan 991 ribu tan metrik. Pengisaran di wilayah Amerika dan wilayah Asia & Oceania juga masing-masing dianggarkan meningkat sebanyak 2.9% kepada 14.4% kepada 897 ribu tan metrik dan 1.201 juta tan metrik berbanding pengisaran pada tahun 2017/18.

Pengisaran Koko Dunia Mengikut Wilayah					
Wilayah	2017/18		2018/19[a]		Peratus Peningkatan
	Pengisaran ('000 TM)	Peratus Sumbangan	Pengisaran ('000 TM)	Peratus Sumbangan	
Negara Pengeluar	2,139	46.6	2,292	47.7	+7.2
Negara Pengimport	2,456	53.4	2,516	52.3	+2.4
Jumlah	**4,595**	**100.0**	**4,808**	**100.00**	**+4.6**
Eropah	1,710	37.2	1,719	35.8	+0.5
Afrika	963	21.0	991	20.6	+2.9
Amerika	872	19.0	897	18.6	+2.9
Asia & Oceania	1,050	22.8	1,201	25.0	+14.4
Pengisaran Dunia	**4,595**	**100.0**	**4,808**	**100.00**	**+4.6**

Sumber: ICCO, Vol. XLV No.4, Cocoa Year 2018/19
Nota: a anggaran

Di kalangan negara-negara pengeluar biji koko, jumlah pengisaran pada tahun 2018/19 dianggarkan meningkat sebanyak 7.2% kepada 2.292 juta tan metrik, menyumbangkan sebanyak 47.7% kepada jumlah pengisaran biji koko dunia. Pengisaran di Cote d'Ivoire dan Indonesia masing-masing dianggarkan meningkat sebanyak 5.5% dan 4.4% kepada 590 ribu tan metrik dan 504 ribu tan metrik berikutan pelaburan kilang baru di negara-negara tersebut. Walau bagaimanapun, pengisaran di Ghana dianggarkan menurun sebanyak 3.2% kepada 300 ribu tan metrik berbanding 310 ribu tan metrik pada tahun 2017/18.

Pengisaran di Malaysia pada tahun 2018/19 dianggarkan mengalami peningkatan yang tinggi sebanyak 38.3% kepada 327 ribu tan metrik berbanding tahun sebelumnya. Malaysia kini merupakan pengisar koko yang keenam terbesar di dunia selepas Belanda, Cote d'Ivoire, Indonesia, Jerman dan Amerika Syarikat.

Di kalangan negara-negara pengimport biji koko pula, jumlah pengisaran pada tahun 2018/19 dianggarkan meningkat sebanyak 2.4% kepada 2.516 juta tan metrik. Pengisaran di Belanda dianggarkan meningkat sebanyak 2.5% kepada 600 ribu tan metrik berbanding 585 ribu tan metrik pada tahun 2017/18. Pengisaran di Amerika Syarikat juga dianggarkan meningkat sebanyak 3.9% kepada 400 ribu tan metrik. Walau bagaimanapun, pengisaran di Jerman dianggarkan menurun sebanyak 1.8% kepada 440 ribu tan metrik berbanding 448 ribu tan metrik pada tahun 2017/18.

Negara Pengisar Utama Dunia

Negara	2017/18 ('000, TM)	2018/19[a] ('000, TM)	Perbezaan	
			('000, TM)	(%)
Belanda	585	600	+15	+2.5
Cote d'Ivoire	559	590	+31	+5.5
Indonesia	483	504	+21	+4.4
Jerman	448	440	-8	-1.8
Amerika Syarikat	385	400	+15	+3.9
Malaysia	**236**	**327**	**+90**	**+38.3**
Ghana	310	300	-10	-3.2
Brazil	230	235	+5	+2.2
Perancis	152	150	+6	+3.9
Turki	99	110	+12	+11.7

Sumber: ICCO, Vol. XLV No.4, Cocoa Year 2018/19
Nota: a anggaran

STATUS INDUSTRI KOKO MALAYSIA

Keluasan

Keluasan tanaman koko di Malaysia pada tahun 2019 dianggarkan sebanyak 15,647 hektar. Sarawak menyumbangkan 44% daripada jumlah keluasan diikuti oleh Sabah (38%) dan Semenanjung Malaysia (18%). Sektor pekebun kecil meliputi 94.4% manakala sektor estet sebanyak 5.6% daripada jumlah keseluruhan keluasan koko di Malaysia.

Pengeluaran

Jumlah pengeluaran biji koko tempatan pada tahun 2019 mencatatkan peningkatan sebanyak 23.1% kepada 1,017 tan metrik berbanding 826 tan metrik pada tahun 2018. Wilayah Sabah dan Sarawak masing-masing mencatatkan peningkatan sebanyak 76.7% dan 0.5% kepada 533 tan metrik dan 151 tan metrik. Walau bagaimanapun, pengeluaran biji koko di Semenanjung Malaysia pada tahun 2019 mencatatkan penurunan sebanyak 11% kepada 333 tan metrik berbanding 374 tan metrik pada tahun 2018.

Wilayah Sabah merupakan penyumbang utama pengeluaran biji koko Malaysia pada tahun 2019 iaitu 533 tan metrik atau 52.4% daripada jumlah keseluruhan pengeluaran. Ini diikuti oleh Semenanjung Malaysia dan Sarawak masing-masing sebanyak 333 tan metrik (32.7%) dan 151 tan metrik (14.8%).

Pengisaran

Jumlah pengisaran biji koko tempatan pada tahun 2019 mencatatkan peningkatan sebanyak 37.7% kepada 343,727 tan metrik berbanding 249,661 tan metrik pada tahun 2018. Peningkatan pengisaran tempatan disumbangkan oleh kedudukan harga biji koko yang rendah menggalakkan aktiviti pengisaran serta permintaan yang baik untuk produk-produk koko.

PERDAGANGAN LUAR

Eksport

Perolehan eksport biji koko dan produk-produk koko pada tahun 2019 berjumlah RM6.598 bilion iaitu meningkat sebanyak 18.9% berbanding RM5.551 bilion pada tahun 2018. Nilai eksport kulit biji koko, lemak koko, pes koko, kek koko, serbuk koko dan coklat masing-masing menunjukkan peningkatan sebanyak 5.6%, 61.2%, 12.2%, 50.3%, 24.1% dan 10.5% berbanding tahun 2018. Walau bagaimanapun, nilai eksport semula biji koko mencatatkan penurunan sebanyak 24.6%.

Lemak koko merupakan penyumbang utama kepada pendapatan eksport biji koko dan produk-produk koko pada tahun 2019 iaitu sebanyak RM2.540 bilion atau 38.5% daripada jumlah pendapatan eksport.

Kuantiti eksport lemak koko pada tahun 2019 meningkat sebanyak 39.6% kepada 124,589 tan metrik berbanding tahun sebelumnya. Nilai eksport produk ini juga mencatatkan peningkatan sebanyak 61.2% kepada RM2.540 bilion berbanding RM1.576 bilion pada tahun 2018. Amerika Syarikat merupakan destinasi eksport utama bagi lemak koko Malaysia yang menyumbang sebanyak 24.9% daripada keseluruhan eksport lemak koko diikuti oleh Jepun (13.6%) dan Estonia (8.1%).

Bagi serbuk koko tanpa bahan pemanis pula, kuantiti eksport pada tahun 2019 meningkat sebanyak 9.9% kepada 158,580 tan metrik. Nilai eksport produk ini mencatatkan peningkatan sebanyak 25.2% kepada RM1.140 bilion berbanding RM911.0 juta pada tahun 2018. Thailand merupakan destinasi eksport utama bagi serbuk koko tanpa bahan pemanis dari Malaysia yang menyumbangkan 10.4% daripada keseluruhan eksport diikuti oleh Republik Rakyat China (10.2%) dan Indonesia (8.3%).

Kuantiti dan nilai eksport serbuk koko yang dimaniskan pada tahun 2019 pula masing-masing mencatatkan peningkatan sebanyak 27.3% dan 16.4% kepada 26,052 tan metrik dan RM139.30 juta. Jepun merupakan pasaran eksport utama bagi produk ini yang menyumbangkan sebanyak 51.0% daripada keseluruhan eksport diikuti oleh Republik Rakyat China (26.7%) dan Indonesia (9.2%).

Kuantiti eksport pes koko Malaysia pada tahun 2019 pula menunjukkan peningkatan sebanyak 4.9% kepada 33,386 tan metrik. Nilai eksport produk ini juga mencatatkan peningkatan sebanyak 12.2% kepada RM492.8 juta berbanding RM439.4 juta pada tahun 2018. Singapura kekal sebagai pengimport utama pes koko Malaysia yang menyumbangkan sebanyak 30.9% daripada jumlah keseluruhan eksport diikuti oleh Jepun (20.1%) dan Republik Rakyat China (10.1%).

Bagi kek koko pula, kuantiti dan nilai eksport pada tahun 2019 masing-masing meningkat sebanyak 37.6% dan 50.3% kepada 10,765 tan metrik dan RM70.4 juta berbanding tahun sebelumnya. Amerika Syarikat merupakan pengimport utama kek koko Malaysia iaitu sebanyak 45.0% daripada jumlah keseluruhan eksport diikuti oleh Brazil (28.2%) dan Republik Rakyat China (11.9%).

Kuantiti eksport coklat Malaysia pada tahun 2019 meningkat sebanyak 20.0% kepada 63,955 tan metrik berbanding tahun 2018. Nilai eksport coklat Malaysia juga meningkat sebanyak 10.5% kepada RM1.140 bilion berbanding RM1.031 bilion pada tahun 2018. Jepun merupakan pengimport utama produk coklat Malaysia iaitu menyumbangkan sebanyak 20.4% daripada keseluruhan eksport diikuti oleh Republik Rakyat China (14.6%) dan Filipina (11.2%).

<u>Eksport Biji Koko dan Produk-Produk Koko Tahun 2018 dan 2019</u>

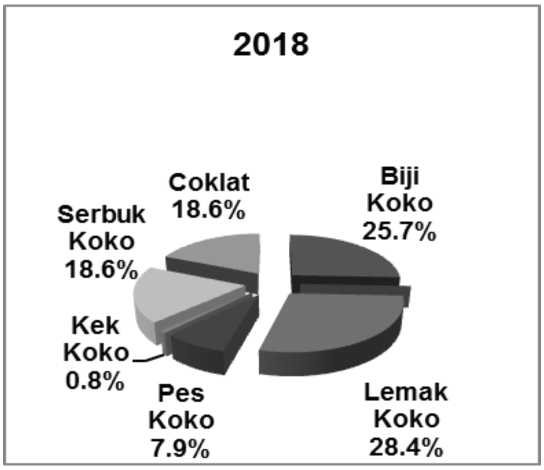

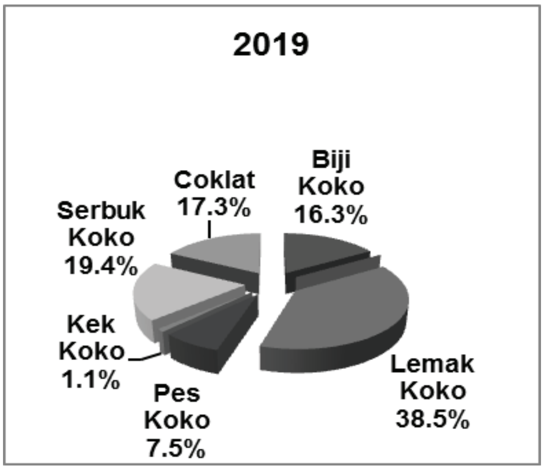

Kuantiti dan Nilai Eksport Biji Koko dan Produk-Produk Koko Tahun 2018 & 2019						
	Kuantiti (TM)			Nilai (RM'000)		
	2018	2019	%	2018	2019	%
*Biji Koko	155,572	110,892	-28.7	1,426,805	1,075,375	-24.6
Kulit Biji Koko	292	510	74.7	142	150	5.6
Lemak Koko	89,242	124,589	39.6	1,576,342	2,540,407	61.2
Pes Koko	31,840	33,386	4.9	439,388	492,829	12.2
Kek Koko	7,826	10,765	37.6	46,819	70,366	50.3
Serbuk Koko	164,799	184,628	12.0	1,030,674	1,279,477	24.1
Coklat	53,282	63,954	20.0	1,031,038	1,139,771	10.5
JUMLAH				**5,551,208**	**6,598,375**	**18.9**

**Nota : Jumlah nilai eksport termasuk nilai eksport semula (re-export) biji koko*

Pasaran Utama & Pasaran Baru Untuk Eksport Produk-Produk Koko Pada Tahun 2019		
Produk-Produk Koko	**Lima Pasaran Utama**	**Pasaran Baru**
Lemak Koko	Amerika Syarikat (24.9%) Jepun (13.6%) Estonia (8.1%) Australia (7.2%) Russia (6.8%)	Costa Rica
Kek Koko	Amerika Syarikat (45.0%) Brazil (28.2%) Republik Rakyat China (11.9%) Indonesia (8.8%) Bangladesh (1.0%)	Iran
Pes Koko	Singapura (30.9%) Jepun (20.1%) Republik Rakyat China (10.1%) Australia (9.2%) Turki (7.9%)	Cameroon
Serbuk Koko (dimaniskan)	Jepun (51.0%) Republik Rakyat China (26.7%) Indonesia (9.2%) India (4.7%) Singapura (3.4%)	Tuvalu dan Macau
Serbuk Koko (tanpa bahan pemanis)	Thailand (10.4%) Republik Rakyat China (10.2%) Indonesia (8.3%) Amerika Syarikat (18.3%) Russia (6.7%)	Angola
Coklat	Jepun (20.4%) Republik Rakyat China (14.6%) Filipina (11.2%) Singapura (6.9%) Thailand (68%)	

Import

Nilai import biji koko dan produk-produk koko Malaysia pada tahun 2019 adalah berjumlah RM4.678 bilion iaitu meningkat sebanyak 7.0% berbanding RM4.370 bilion pada tahun 2018. Nilai import biji koko, kulit biji koko, lemak koko, pes koko dan coklat masing-masing mencatatkan peningkatan sebanyak 7.6%, 3.3%, 43.8%, 29.8% dan 7.5%. Walau bagaimanapun, nilai import bagi kek koko dan serbuk koko masing-masing mencatatkan penurunan sebanyak 14.0% dan 13.8%.

Nilai import bagi biji koko meliputi 73.2% atau RM3.425 bilion daripada jumlah keseluruhan import biji koko dan produk-produk koko Malaysia pada tahun 2019.

Kuantiti dan Nilai Import Biji Koko dan Produk-produk Koko Pada Tahun 2018 & 2019)

	Kuantiti (TM)			Nilai (RM'000)		
	2018	2019	%	2018	2019	%
Biji Koko	345,489	351,493	1.7	3,181,343	3,424,713	7.6
Kulit Biji Koko	10,738	7,754	-27.8	14,752	15,237	3.3
Lemak Koko	2,124	2,557	20.4	42,497	61,108	43.8
Pes Koko	16,643	18,148	9.0	167,946	217,913	29.8
Kek Koko	34,211	35,098	2.6	225,586	193,996	-14.0
Serbuk Koko	17,995	14,295	-20.6	136,294	117,478	-13.8
Coklat	29,135	29,975	2.9	602,008	647,331	7.5
JUMLAH				**4,370,426**	**4,677,776**	**7.0**

PROSPEK

Prospek pengeluaran bagi musim utama tahun 2019/20 di Afrika Barat yang bermula pada bulan Oktober 2019 adalah baik. Walau bagaimanapun, langkah Cote d'Ivoire dan Ghana memperkenalkan harga premium kepada petani untuk biji koko yang dieksport pada musim 2020/21 juga mempengaruhi kedudukan harga pada masa hadapan. Sehubungan itu, kedudukan harga biji koko pada suku tahun pertama tahun 2020 diramalkan berada di antara RM7,500 dan RM8,000 setan metrik.

Berdasarkan prestasi semasa, pengeluaran biji koko tempatan pada tahun 2020 diramal melebihi paras 1,000 tan metrik. Sementara pengisaran tempatan pada tahun 2020 diramalkan kekal pada paras 340,000 tan metrik.

PETUNJUK PRESTASI INDUSTRI KOKO 2019					
Bil	**PRESTASI**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019a**
1.	Keluasan (ha)*	17,421.13	17,563.13	15,647.24	15,647.24
2.	Keluasan mengikut wilayah (ha) Semenanjung Sabah Sarawak	 3,734.11 6,871.65 6,815.37	 3,743.11 6,957.65 6,862.37	 2,814.39 5,944.90 6,887.95	 2,814.39 5,944.90 6,887.95
3.	Keluasan mengikut sektor(ha) Estet Pekebun Kecil	 932.05 16,489.08	 924.05 16,639.08	 871.67 14,775.57	 871.67 14,775.57
4.	Keluasan kawasan cukup umur (ha) Estet Pekebun Kecil	12,999 638 12,361	14,949 637 14,312	9,525 660 8,865	9,525 660 8,865
5.	Bilangan pengusaha mengikut sektor (bil) Estet Pekebun Kecil	 8 13,613	 7 13,726	 7 12,839	 7 12,839
6.	Hasil Pengeluaran (tan/ha)**	0.14	0.07	0.09	0.11
7.	Pengeluaran (tan metrik)	1,756.68	1,028.83	826.39	1,017.10
8.	Pengisaran (tan metrik)	203,093	218,258	249,661	343,727
9.	Perolehan eksport (RM'000) (termasuk nilai *re-export* bii koko kering)	5,736,055	5,566,679	5,551,208	6,598,375
10.	Jumlah Import (RM'000)	4,250,289	4,351,123	4,340,426	4,677,776
11.	Kos Pengeluaran (RM/ha/tahun) Tanpa Kos Buruh Termasuk Kos Buruh	 3,420 6,120	 3,600 6,300	 3,264 5,964	 3,264 5,964
12.	Pendapatan pekebun kecil (RM/ha/bulan)	195.30	72.08	51.30	62.86
13.	Gunatenaga (orang)	28,095	28,127	27,155	27,155

Nota:
a anggaran
* *Maklumat anggaran keluasan adalah termasuk keluasan estet-estet koko di bawah agensi kerajaan*
* *Maklumat pengeluaran adalah termasuk pengeluaran estet-estet koko di bawah agensi kerajaan*
* *Purata pegangan saiz keluasan kebun koko 2018 adalah 1ha*
* *Pengiraan pendapatan pekebun kecil menggunakan harga koko di Tawau, Sabah*
* *Tidak mengambilkira kos pengeluaran kerana pekebun kecil koko mendapat insentif input pertanian.*

AKTIVITI DAN PROGRAM

PENYELIDIKAN & PEMBANGUNAN (R&D)

Pada tahun 2019, LKM telah menjalankan 36 projek R&D termasuk satu projek dengan kerjasama agensi tempatan dan dua projek dengan agensi antarabangsa. Peruntukan menjalankan projek R&D diperolehi daripada Tabung Penyelidikan LKM, dana pembangunan, dana kerjasama dan *Fundamental Research Grant Scheme* (FRGS).

Antara kejayaan utama aktiviti R&D LKM pada tahun 2019 adalah pendaftaran lima hakcipta di bawah Hak Cipta Intelek (IPR), satu output teknologi, sembilan output produk dan tiga produk dikomersialkan. Sebanyak 10 anugerah berkaitan penyelidikan dan pembangunan yang telah diterima pada tahun 2019. Manakala, sebanyak 123 hasil kajian telah diterbitkan dan dibentangkan di peringkat dalam dan luar negara.

Program R&D LKM tertumpu kepada lima program penyelidikan iaitu Bahan Tanaman Koko, Pengurusan Tanaman Koko, Pengurusan Penyakit & Perosak Koko, Pembangunan Produk dan Pemprosesan Koko serta program pengurusan pusat R&D.

<u>Aktiviti-aktiviti penyelidikan utama R&D LKM (Huluan)</u>

- Pembangunan Bahan Tanaman : Antara kajian yang dijalankan ialah konservasi janaplasma, percubaan projeni dan klon (tempatan dan antarabangsa), pembangunan bahan tanaman unggul, (rintang penyakit & perosak, perisa koko yang baik), data pengenalpastian klon melalui pengecapan jari DNA, propagasi massa klon koko, kajian klon yang tahan musim kemarau dan hujan, pembangunan tanaman koko organic dan pengenalpastian klon-klon koko yang tinggi kandungan bahan aktif yang berguna untuk kesihatan.

- Pengurusan Tanaman : Antara kajian yang dijalankan adalah kajian pembajaan kajian kandungan tanah, pembangunan baja, sistem tanaman koko (pembentukan kanopi pokok menggunakan sistem trellis, kepadatan dirian pokok, tanaman integrasi), sistem fertigasi untuk musim kemarau dan *precision farming* mengunakan *GIS-based site specific* dan kajian kematangan buah untuk dituai.

- Pengurusan Perosak dan Penyakit Koko : Perosak dan penyakit utama buah koko adalah Ulat Pengorek Buah Koko (UPBK) dan penyakit buah hitam. Antara kajian yang dijalankan adalah menilai bahan tanaman rintang UPBK, ekstrak tumbuhan sebagai kawalan pupa serangga, alat interaktif bagi pengurusan UPBK, kawalan menggunakan formulasi biopestisida, kawalan menggunakan formulasi mikrob dan kajian semula penggunaan ultrasonik penghalau serangga.

<u>Aktiviti-aktiviti penyelidikan utama R&D LKM (Hiliran)</u>

- Pembangunan Produk : Kajian termasuk pembangunan produk ais krim berasaskan lemak koko, pembangunan coklat tanpa gula yang ditambah ekstrak berfungsi (seperti teh hijau dan gingko biloba), pembangunan diet coklat bar dengan perkadaran nutrisi yang seimbang dan mengekstrak serta membuat profil kandungan perisa dalam pulpa koko untuk pembangunan bahan pewangi.

- Pemprosesan, penyimpanan koko dan analisis, *waste to wealth* : Kajian yang dijalankan adalah pembangunan biochar dari kulit buah koko, pembangunan produk farmaseutikal berasaskan koko, kajian bioaktif peptida (bahan antioksida, bahan antimikrob) dari kulit buah koko, pembangunan serum antibakteria dari tisu koko, pembangunan agen antikanser dari daun koko dan pembangunan tablet antioksidan dari ekstrak polipenol koko

Satu projek penyelidikan dengan kerjasama agensi tempatan pada tahun 2019

- *Cocoa endophytic and cocoa plants microbiome: Effects on combating human pathogens and fermentation process* (kerjasama dengan Universiti Kebangsaan Malaysia).

Dua projek antarabangsa yang dijalankan oleh LKM pada tahun 2019

- *Development and optimization of an artificial diet for laporatory rearing of cocoa pod borer (CPB) conopomorpha cramerella, a Research Framework Agreement between MARS and Malaysian Cocoa Board*.
- Kajian berkaitan pembangunan bahan tanaman koko bersama *Asia-Pacific INGENIC (The International Group for Genetic Improvement of Cocoa) Working Group*

Anugerah R&D yang diterima oleh LKM pada tahun 2019			
Bil	**Tajuk Inovasi, Penyelidik**	**Anugerah**	**Acara**
1	Pembangunan DeMKoko dalam pengurusan perosak ulat pengorek buah koko. Ling, A.S.C., Kharmar, S., Navies, M., Haya, R., Sarinah, A., Paulus, L. & Jenrry, S.	Pingat Emas	*National Innovation and Invention Competition Through Exhibition 2019 (iComEx'19)*, 19-21 Mac 2019, Sultan Abdul Halim Mu'adzam Shah Politeknik, Kedah
2	*Does weight and height of breeding substrates in the transferable container influence the population of cocoa pollinator Forcipomyia sp?.* Saripah, B.	Persembahan Pembentangan Terbaik	*International Conference on Emerging Trends in Science and Social Science (ICETSSS),* 3-4 Mei 2019, Kuala Lumpur
3	*Improved shallow box fermentation process for the production of high quality dried cocoa beans.* Khairul, B.S.	Pingat Emas	*30th International Invention & Innovation Exhibition 2019* (ITEX 2019), 2-4 Mei 2019, Kuala Lumpur Convention Centre (KLCC)
4	*Multipurpose Agriculture Tools.* Nurfadzillah, M., Sulaiman, H., Syed, M.F., Abd., O., Rozita, O. & Haya,R.	Pingat Emas	
5	*Simplycoa: Cocoa Liquor-fortified face mask cosmetic.* Norliza, A.W., Alyaa Nurathirah, A.H. & Arief Huzaini, M.Y.	Pingat Perak	
6	*Natural look mascara & eyeliner from cocoa for eyelashes.* Azila,A.K. & Nur Azilah, A.	Pingat Perak	
7	*Sublethal effects of Zingiberaceae essential oil on the life cycle of Conopomorpha cramerella (Lepidoptera: Gracillariidae).* Saripah, B., Zhang, A., Siti Noor Hajjar, M.L. & Alias, A.	*Student Travel Award*	*2019 International Society of Chemical Ecology Annual Meeting,* 2-6 Jun 2019, Atlanta, Georgia, Amerika Syarikat.

Anugerah R&D yang diterima oleh LKM pada tahun 2019

Bil	Tajuk Inovasi, Penyelidik	Anugerah	Acara
8	*Automated satellite based precision farming management od smart and precise plantation.* Tee, Y.K., A.S.M. Mukter, Z., Shamala, M. Jalaluddin, E., Muhammad Helmy, A.R., Raja Nursharizatul Azira, R.M.S., Muhammad Syarafuddin, M.N. Nurhidayah, H. & Siva, K.B.	Pingat Perak	*International Conference and Exposition on Inventions (PECIPTA)* 2019, 22-23 September 2019, Universiti Tun Hussein Onn, Batu Pahat, Johor
9	*Cocoa bean sample submitted to the Cocoa of Excellence Programme (CoEx) 2019. Selected as part of the best 50 samples and awarded a 2019 International Cocoa Award at Salon du Chocolat, Paris, France.* Aizat, J., Nuraziawati, M.Y. & Haya, H.	*Gold Banner, the 20th International Cocoa Awards*	*2019 International Cocoa Award at Salon du Chocolat,* 30th Oktober 2019, Paris, Perancis.
10	*Cocoa-GIS Industrial revolutionized integrated elements.* Saripah, B. & Nir Aizam, A.	Saguhati	*The Sustainability Challenge 2019 (SC 2019),* 12 Disember 2019, Bangi, Selangor.

Output Project R&D LKM pada tahun 2019			
Bil	**Output**	**Jenis Output**	**Ketua Projek/Pasukan**
1	*A sensor for detection of root activity*	Teknologi	Tee Yei Kheng
2	*Facial Mask Cosmetic*	Produk	Norliza Abdul Wahab
3	*Bio-fungicide from endophyte microbe of cocoa environment*	Produk	Dr. Ishak Zubir
4	*Biofertilizer from endophyte microbe of cocoa environment*	Produk	Dr. Ishak Zubir
5	*MCBC 14 clone (Cocoa and Nutty flavour)*	Produk	Haya Ramba & Dr. Sabariah Samsudin
6	*QH 441 clone (Cocoa and Spicy Flavour)*	Produk	Hay Ramba & Dr. Sabariah Samsudin
7	*PBC140 clone (Cocoa Flavour)*	Produk	Haya Ramba & Dr. Sabariah Samsudin
8	*MCBC 9 clone (Cocoa and Floral Flavour)*	Produk	Haya Ramba & Dr. Sabariah Samsudin
9	*FCBD 63 (MCBC 15) clone (Cocoa, Nutty and Fresh Fruit Flavour)*	Produk	Haya Ramba & Dr. Sabariah Samsudin
10	*MCBC 12 clone (Cocoa, Fresh Fruit and Floral Flavour)*	Produk	Haya Ramba & Dr. Sabariah Samsudin

Senarai IPR Project R&D LKM pada tahun 2019			
Bil	**Output IPR**	**Jenis IPR**	**Ketua Projek**
1	*Prospective of Zingiberaceae essential oils for controlling insects pests*	*Copyright LY2018003279, CRLY00011886*	Saripah Bakar
2	*A sensor for detection of root activity*	*Patent PI2019002289*	Tee Yei Kheng
3	*Facial mask cosmetic*	*Trade Secret*	Norliza Abdul Wahab
4	*Endophytic bacteria for controlling cocoa plant diseases*	*Patent MY-169784-A*	Dr. Ishak Zubir
5	*A process for obtaining rich extract from unfermented cocoa beans and products from said extract*	*Patent MY-169893-A*	Rosmawati mat Shair

Senarai produk/teknologi dikomersialkan pada tahun 2019			
Bil	**Produk/Teknologi**	**Taker**	**Ketua Projek**
1	*Cocoa based shower cream*	*Syarikat Three Dimension PTL (3D)*	Dr. Azila Abdul Karim
2	*Cocoa based shower gel*	*Syarikat Three Dimension PTL (3D)*	Dr. Azila Abdul Karim
3	*Cocoa based body scrub*	*Syarikat Three Dimension PTL (3D)*	Dr. Azila Abdul Karim

PEMINDAHAN TEKNOLOGI DAN PEMBANGUNAN KUMPULAN SASARAN

Pemindahan Teknologi dan Pembangunan Kumpulan Sasaran memfokuskan kepada penanam koko dan usahawan coklat buatan tangan.

PROGRAM PEMBANGUNAN PENANAM KOKO

Pada tahun 2019, Bahagian Pemindahan Teknologi & Pengembangan (TOTe) telah melaksanakan program-program pembangunan RMKe-11 seperti berikut:

i. Program Peningkatan Produktiviti Koko 2019 (PPP 19) Pekebun-pekebun Kecil seluruh Malaysia;
ii. Program Pembangunan Rantaian Kluster Koko 2019 (CC 19); dan
iii. Pemantauan pelaksanaan pembangunan jalan ladang.

Bahagian TOTe turut melaksanakan projek kerjasama antara agensi iaitu Projek Pembangunan Lembah Koko Orang Asli dan Projek Agropolitan Rantau Manis.

Aktiviti lain adalah pemantauan produktiviti pekebun kecil koko dan melaksanakan aktiviti pemindahan teknologi dan pengembangan.

Program Peningkatan Produktiviti Koko 2019 (PPP 19)

PPP koko adalah untuk membantu petani mencapai tahap pengeluaran hasil yang optimum dan mengalakkan pengekalan kawasan tanaman koko yang telah dibangunkan melalui projek pembangunan terdahulu.

Pada tahun ini, agihan insentif baja di bawah PPP 19 adalah berdasarkan komitmen petani yang dinilai melalui maklumat hasil jualan, dirian pokok dan komitment petani dalam penanaman koko. Contoh agihan baja berdasarkan pengeluaran koko, pengeluaran melebihi 1.0 metrik tan/ha akan menerima 40 beg baja sehektar, manakala pengeluaran antara 0.5-0.59 metrik tan/ha akan menerima 20 beg baja sehektar.Contoh agihan berdasarkan dirian pokok, dirian melebihi 1,000 pokok/ha akan menerima 20 beg baja sehektar, manakala dirian 500-599 pokok akan menerima 10 beg baja sehektar.

PPP 19 dalam RMK-11 merupakan kesinambungan kepada program RMK-9, RMK-10 dan PPP 18. PPP 19 merangkumi aktiviti pemindahan teknologi iaitu bantuan insentif kepada petani dan kursus teknologi lanjutan.

Keluasan fizikal PPP 19 mengikut wilayah

Wilayah	Luas (Hektar)	Petani (Orang)
Sabah	1,390.77	1,972
Semenanjung	236.20	697
Sarawak	408.93	601
Jumlah	**2,035.90**	**3,270**

Program Pembangunan Rantaian Kluster Koko 2019 (CC 19)

Pembangunan Rantaian Kluster Koko adalah bertujuan untuk mencapai objektif Dasar Komoditi Negara (DKN), melalui strategi ke-12 iaitu membangunkan kelestarian kelompok koko.

Objektif Kluster Koko adalah:

i. Untuk meningkatkan pengeluaran biji koko melalui peningkatan produktiviti dan memaksimumkan penggunaan tanah yang melibatkan pembangunan bersama komuniti;
ii. Untuk meningkatkan pendapatan masyarakat daripada garis kemiskinan dengan menggunakan komuniti sebagai wadah dalam pembangunan kelompok,dan koperasi; dan
iii. Untuk meningkatkan pembangunan kegiatan hiliran seiring dengan pembangunan koko yang harmoni dengan alam sekitar dan Amalan Pertanian Baik (GAP).

Konsep Kluster Koko merupakan konsep yang dikenali sebagai konsep '*Farms To Table*' iaitu segala aktiviti berasaskan koko yang bermula daripada peringkat nurseri koko kepada penghasilan produk akhir koko (coklat). Melalui peringkat ini, ia sebenarnya beroperasi secara langsung di tapak kluster koko.

Pembangunan Rantaian Kluster Koko ini dibangunkan di tiga wilayah iaitu di Sebuyau (*SARA Cocoa Cluster*), Ranau (*Ranau Highland Cocoa Cluster*) dan Jerantut (*Pahang Cocoa Belt*).

Aktiviti untuk meningkatkan pengeluaran hasil koko petani adalah seperti mengalakkan Amalan Pertanian Baik (GAP), pemindahan teknologi, mengukuhkan sistem kelompok dan melaksanakan kursus *Farmer's Field School* (FFS).

Pembangunan Jalan Ladang Pekebun Kecil (JLPK) 2019

JLPK dibangunkan untuk mengurangkan masalah infrastuktur jalan raya khususnya di kawasan pendalaman. Pada tahun 2019, sebanyak empat projek pembangunan JPLK telah siap dilaksanakan.

Semua projek dilaksanakan di Sabah di kampung berikut:

i. Penyelenggaraan 2km jalan di Kg Takutan, Ranau;
ii. Penyelenggaraan 2km jalan di Kg Togis, Ranau;
iii. Penyelenggaraan 2km jalan di Kg Sedul, Ranau; dan
iv. Pembinaan 2km jalan baru di Kg Tagarangen, Ranau.

Pembinaan jalan-jalan ini memberi kemudahan kepada 56 petani koko di sekitar kawasan berdekatan.

Projek Kerjasama Agensi – Projek Pembangunan Lembah Koko Orang Asli

Projek ini adalak projek kerjasama di antara LKM dan JAKOA, bermula pada RMK-9. Projek ini adalah untuk membangunkan tanaman koko di perkampungan orang asli. Setakat tahun 2013, kawasan yang terlibat adalah di Pos Yom, Sg Siput, Perak yang termasuk 13 buah perkampungan iaitu Kg Yom, Kg Pendeq, Kg Mangyes, Kg Kutai, Kg Beswok, Kg Dawoi, Kg Pisang, Kg Kenang, Kg Toh, Kg Gapeh, Kg Kuala Mu, Kg Bersah dan Kg Kajang.

Namun demikian, projek ini menghadapi masalah berkaitan komitmen petani dan isu pengurusan projek. Oleh itu, beberapa perbincangan telah diadakan bermula 27 Jun 2018 sehingga akhir tahun 2019 untuk menilai semula prestasi projek dan menyelesaikan masalah berkaitan.

LKM dan JAKOA telah memutuskan untuk meneruskan projek ini pada tahun 2020 dengan menggunakan baki peruntukan sebanyak RM866,280. Antara aktiviti yang akan dilaksanakan adalah membuka kawasan tanaman koko baru yang disasarkan seluas 50 hektar di Pos Yom, Pos Kuala Mu dan Kg Bawong serta memulihkan kawasan tanaman koko sedia ada (keluasan belum dibuat keputusan). Pemilihan peserta akan dibuat dengan lebih terperinci untuk memastikan komitmen pengusaha yang lebih tinggi.

Pembangunan Tanaman Baru Koko Kluster Pahang

Pada tahun 2019, LKM sedang bekerjasama dengan JAKOA untuk membuat perancangan membangunkan Kawasan tanaman koko baru di kawasan orang asli Pahang. Kawasan ini adalah sebahagian daripada projek di bawah Projek Kluster Koko Pahang tahun 2020. Setakat ini, 189 permohonan telah diterima oleh peserta dari tiga daerah iaitu Temerloh, Lipis dan Bentong, yang meliputi kawasan seluas 120 hektar.

Projek Kerjasama Agensi – Projek Agropolitan Rantau Manis

Projek tanaman koko di Taman Agropolitan Rantau Manis adalah projek kerjasama antara LKM, Lembaga kemajuan Kelantan Selatan (KESEDAR) dan Majlis Pembangunan Wilayah Ekonomi Pantai Timur (ECERDC). Peserta projek adalah di kalangan miskin tegar yang dipilih melalui E-Kasih dan E-Tegar. Pada tahun 2013, seluas 188.25 hektar dan 625 orang petani terlibat dalam projek ini (Program Pemulihan, Tanamam baru 2012 dan Tanaman Baru 2013). Memorundum perjanjian di antara LKM dan ECERDC telah berakhir pada 31 Disember 2018. Oleh itu, pada tahun 2019, sesi penilaian semula projek dan penyediaan deraf MOA baru telah dilaksanakan.

Pemantauan Produktiviti Pekebun Kecil Koko

Pemantauan produktiviti ini dilaksanakan bagi mendapatkan maklumat keberkesanan program pembangunan yang dilaksanakan. Data pengeluaran biji koko kering diperolehi dari maklumat pembelian biji koko kering melalui Program Khidmat Sokongan Pasaran Domestik (KSPD) LKM dan maklumat penjualan hasil daripada petani. Pada tahun 2019, jumlah pengeluaran biji koko kering dari kawasan petani yang dipantau adalah 516,034.15 kg atau anggaran 516 metrik tan.

Data Pemantauan Produktiviti Pekebun Kecil Koko 2019

Wilayah	Keluasan (Ha)	Hasil (Kg/tahun)	Produktiviti (tan/ha)
Sabah	2,115.30	343,023.53	0.16
Sarawak	963.98	82,631.58	0.09
Semenanjung	279.39	90,379.34	0.32
Jumlah	**3,358.67**	**516,034.45**	**0.15**

Pengeluaran biji koko di kawasan program kluster koko turut dipantau. Perbandingan pengeluaran tahun 2018 dan 2019 menunjukkan peningkatan sebanyak 35.80%.

Data Pemantauan Pengeluaran Biji Koko Kering di wilayah Kluster Koko 2018 dan 2019

Wilayah Kluster	Pengeluaran 2018 (Kg)	Pengeluaran 2019 (Kg)	Perbezaan (Kg)	Perbezaan -/+ (%)
Highlands Cocoa Ranau, Sabah	37,389.16	55,410.62	18,021.46	48.20
SARA Cocoa Cluster, Sarawak	20,482.70	30,684.01	10,201.31	49.80
Pahang Cocoa Belt	20,868.50	20,833.30	-35.20	-0.17
Jumlah	**78,740.36**	**106,927.93**	**28,187.57**	**35.80**

Aktiviti Pemindahan Teknologi dan Pengembangan

Pada tahun 2019, Bahagian TOTe telah melaksanakan 2,185 aktiviti pemindahan teknologi dan pengembangan yang melibatkan 30,215 orang petani dan orang awam.

Aktiviti Pemindahan Teknologi dan Pengembangan 2019

BIL.	AKTIVITI	Semenanjung		Sarawak		Sabah		JUMLAH	
		Bil.	Petani	Bil.	Petani	Bil.	Petani	Bil.	Petani
1	Mesyuarat Kelompok	11	172	70	462	62	1,021	**143**	**1,655**
2	Mesyuarat Antara Agensi	20	81	49	155	14	507	**83**	**743**
3	Pameran	4	885	2	1,100	9	6,426	**15**	**8,411**
4	Lawatan Kelompok	5	85	6	38	6	90	**17**	**213**
5	Road Show	1	3	-	-	3	547	**4**	**550**
6	Taklimat	5	146	1	800	15	201	**21**	**1,147**
7	Sesi Soal Jawab/Dialog	2	72	1	300	29	486	**32**	**858**
8	Kursus Asas Teknologi Koko	1	8	-	-	1	100	**2**	**108**
9	Kursus Pembangunan & Pengurusan Nurseri & Teknologi Cantuman	3	76	-	-	-	-	**3**	**76**
10	Kursus Pengeringan, Pemprosesan & Pengurusan Kualiti Biji Koko Kering	1	70	-	-	1	80	**2**	**150**
11	Kursus Teknologi Lanjutan	1	70	-	-	1	6	**2**	**76**
12	Kursus *In-Situ*	1	16	6	40	-	-	**7**	**56**
13	Gotong-Royong	9	74	-	-	17	258	**26**	**332**
14	Demo	19	133	21	87	9	89	**49**	**309**
15	Perjumpaan Petani	514	6,888	300	1,509	364	3,322	**1,178**	**11,719**
16	Perjumpaan Ketua-Ketua Kelompok	33	595	15	39	4	14	**52**	**648**
17	Pemeriksaan Kebun	19	82	202	591	169	346	**390**	**1,019**
18	Gerak Gempur	4	185	14	149	46	1,236	**64**	**1,570**
19	Mesyuarat/Perbincangan Unit	11	63	74	426	10	86	**95**	**575**
Jumlah		664	9,704	761	5,696	760	14,815	**2,185**	**30,215**

PROGRAM PEMBANGUNAN USAHAWAN COKLAT BUATAN TANGAN (CBT)

Objektif program UPUC adalah untuk membangunkan usahawan baharu melalui aktiviti pemindahan teknologi yang dianjurkan iaitu Kursus Asas Pembangunan Usahawan Coklat. Kursus tersebut mendedahkan orang awam mengenai tatacara dan teknik membuat coklat buatan tangan yang betul. Pelaksanaan kursus adalah berdasarkan kepada perancangan kursus sedia ada dan juga berdasarkan permohonan institusi pengajian, persatuan, pertubuhan kerajaan dan lain-lain.

Pada tahun 2019, UPUC telah melaksanakan lapan Kursus Asas Pembangunan Usahawan Coklat, yang disertai oleh 159 orang usahawan dan orang awam. Manakala, sebanyak 15 sesi Demonstrasi Pembuatan Coklat Buatan Tangan telah diadakan semasa program pameran dan promosi yang dihadiri oleh 4,480 orang. UPUC juga melaksanakan dua siri Klinik Usahawan Coklat 2019 yang dihadiri oleh 42 usahawan.

Jadual di bawah menunjukkan jumlah coklat dan jumlah hasil jualan yang diperoleh oleh usahawan CBT yang berdaftar dengan LKM pada tahun 2019.

Usahawan Coklat Buatan Tangan – Purata Pengeluaran dan Pendapatan pada 2019

Tahap Usahawan (Pengeluaran/bulan)	Bil. Usahawan	Jumlah Pengeluaran Coklat (Kg/tahun)	Purata Pengeluaran Coklat (Kg/tahun)	Jumlah Hasil Jualan (RM/tahun)	Purata Hasil Jualan (RM/tahun)
Tahap 4 (801 Kg keatas)	12	66,523.00	5,543.58	2,886,739.64	240,561.64
Tahap 3 (301-800 Kg)	12	34,219.00	2,851.58	2,388,400.00	199,033.33
Tahap 2 (101-300 Kg)	11	14,054.00	1,171.17	1,144,570.70	95,380.89
Tahap 1 (100 Kg kebawah)	189	55,347.50	4,612.29	4,322,916.07	360,243.01
JUMLAH	**224**	**170,143.50**	**14,178.63**	**10,742,626.41**	**895,218.87**

Pada tahun 2019, melalui peruntukkan projek Pembangunan Usahawan Coklat, RP 4, RMKe-11, sebanyak lapan usahawan coklat Tahap 3 & 4 menerima insentif mesin pencair coklat berkapasiti 18 kilogram. Seramai 18 usahawan coklat Tahap 1 dan Tahap 2 telah menerima insentif *Chiller* Dua Pintu.

Selain daripada itu, melalui Program Pembangunan Usahawan CBT Tahun 2019, seramai 23 usahawan coklat baharu telah diberi insentif acuan coklat, *scrapper, cooler bag, aluminium foil, woven bag* dan apron. Manakala, seramai lima usahawan coklat baharu telah menerima mesin pencair coklat berkapasiti 6kg.

Seramai tujuh usahawan coklat baharu telah dilahirkan pada tahun 2019. Manakala lima usahawan coklat telah naik tahap berikutan peningkatan kapasiti pengeluaran.

15 Ogos 2019, Selangor

5 Nov 2019, PITK Nilai

PEMBANGUNAN PASARAN DAN EKONOMI

Pembangunan Pasaran - Promosi Luar Negara

The 24th Gulfood 2019, Dubai, UAE, 17-21 Februari 2019

The 24th Gulfood, Hotel & Equipments Exhibition & Salon Culinaire 2019 (GULFOOD 2019) dianjurkan oleh Dubai World Trade Centre.

Gulfood merupakan eksposisi perdagangan bagi pengusaha minuman, makanan, perkhidmatan makanan dan industri hospitaliti untuk berkongsi maklumat dan pengetahuan serta mengambil peluang mewujudkan jalinan kerjasama dalam rangkaian perhubungan perdagangan terutamanya di wilayah Timur Tengah, Afrika Utara dan Asia Selatan.

Eksposisi tahun ini berjaya menarik penyertaan lebih daripada 5,000 syarikat dari 120 buah negara. Seramai lebih daripada 98,000 orang pengunjung berdaftar daripada 193 buah negara telah mengunjungi eksposisi pameran yang telah berlansung selama lima hari.

Penyertaan Malaysia di Gulfood 2019 ini adalah anjuran Perbadanan Perdagangan Luar Negara Malaysia (MATRADE). Gulfood 2019 merupakan penyertaan kali ke-13 LKM. Ruang pameran LKM turut disertai oleh dua buah syarikat pengisar koko iaitu K.L. Kris Food Industries Sdn Bhd dan Guan Chong Cocoa Manufacturer Sdn Bhd. Penyertaan dalam Gulfood 2019 telah menerima 160 pertanyaan perdagangan yang menghasilkan nilai jualan semasa dianggarkan bernilai RM5.49 juta dan nilai jualan berpotensi dianggarkan bernilai RM21.70 juta.

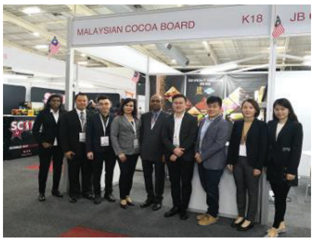

Africa's Big 7 (AB7), Johannesburg, South Africa, 23-25 Jun 2019

AB7 telah dianjurkan oleh DMG Events Africa sejak tahun 2008. Ianya adalah pameran perdagangan antarabangsa yang terkemukadi wilayah Afrika bagi produk makanan dan minuman serta perkhidmatan runcit. Penganjuran AB7 adakan serentak dengan pameran *The Hotel Show Africa* dan *SAITEX Africa* di tapak pameran yang sama.

AB7 2019 telah berjaya menarik 234 penyertaan pameran daripada 44 buah negara. Manakala bilangan pengunjung berdaftar adalah seramai 5,983 orang yang terdiri daripada pembekal, pengilang, pengusaha, peruncit dan pengedar.

Penyertaan LKM dalam *AB7 2019* merupakan penyertaan yang pertama kali bersama *Federation of Malaysian Manufacturers* (FMM). Penyertaan di eksposisi ini adalah untuk meningkatkan dan meluaskan syer pasaran produk-produk koko keluaran Malaysia di wilayah Afrika Selatan.

Ruang pameran LKM turut disertai oleh empat buah syarikat industri koko Malaysia iaitu JB Cocoa Sdn Bhd, KL-Kris Food Industries Sdn Bhd, Francastle Confectioneries (M) Sdn Bhd dan GCB Specialty Chocolates Sdn Bhd. Penyertaan AB7 2019 telah berjaya memperolehi 65 pertanyaan perdagangan daripada lapan buah negara, yang menghasilkan nilai jualan berpotensi sebanyak RM3.51 juta. Negara-negara yang telah membuat pesanan jualanbagi produk-produk koko Malaysia adalah dari Afrika Selatan, Algeria, Emiriyah Arab Bersatu (UAE), Brazil dan Madagascar.

YUMMEX Middle East 2019 (Yummex 2019) , Dubai, UAE, 29-31 Oktober 2019

Yummex 2019 adalah anjuran Bersama Koelnmesse GmbH, Jerman dan Dubai World Trade Centre.

Yummes 2019 merupakan eksposisi perdagangan bagi pengusaha industri berasaskan gula, coklat, konfeksi, bakeri, makanan snek dan airkrim di wilayah Timur Tengah dan Afrika Utara.

Eksposisi tahun ini adalah penganjuran kali ke-13. Ianya telah berjaya menarik penyertaan lebih daripada 252 syarikat dari 40 buah negara. Seramai lebih daripada 9,000 orang pengunjung berdaftar daripada 70 buah negara telah mengunjungi eksposisi pameran ini.

Penyertaan LKM dalam Yummex 2019 ini merupakan penyertaan kali ke-8 sejak mula menyertainya pada tahun 2008 yang sebelum ini dikenali sebagai *Sweets and Snacks Middle East* (SSME).

Ruang pameran LKM di Yummex 2019 trut disertai oleh enam buah syarikat pengisar koko dan pengeluar coklat serta konfeksi koko iaitu K.L. Kris Food Industries Sdn Bhd, JB Cocoa Sdn Bhd, Le Bourne Sdn Bhd,Torto Food Industries (M) Sdn Bhd, Tatawa Industries (M) Sdn Bhd dan Rico Food Industries Sdn Bhd.

Penyertaan dalam Yummex 2019 telah menerima 346 pertanyaan perdagangan dari 30 buah negara yang menghasilkan nilai jualan semasa dianggarkan bernilai RM3.68 juta dan nilai jualan berpotensi dianggarkan bernilai RM8.83 juta. Antara negara-negara yang telah membuat pesanan jualan adalah dari Algeria, Arab Saudi, Iraq, Jordan, Mesir, Oman, Rusia dan UAE.

Expo Africa's Big 7 di Gallagher Convention Centre, Johannesburg, South Africa pada 23 Jun 2019

Mesyuarat ASEAN Cocoa Club (ACC) Ke-22, Putrajaya, Malaysia, 16-17 Julai 2019

LKM selaku penyelaras aktiviti *ASEAN Cocoa Club* (ACC) telah menganjurkan Mesyuarat ACC Ke-22 yang telah dihadiri oleh 29 delegasi dari agensi kerajaan dan sektor swasta dari enam buah negara ASEAN iaitu Filipina, Indonesia, Malaysia, Myanmar, Thailand dan Viet Nam.

Mesyuarat tersebut telah membincangkan laporan kemajuan pelaksanaan program dan aktiviti yang digariskan dalam *Strategic Plan of Action* (SPA) on ASEAN *Cooperation in Cocoa Sector* bagi tempoh 2016-2020 berdasarkan kepada 4 Teras Strategik berikut:

Strategic Thrust 1: Joint Product Promotion in International Markets;
Strategic Thrust 2: Joint ASEAN Promotion at International Fora;
Strategic Thrust 3: Enhancement of Intra-ASEAN Trade; dan
Strategic Thrust 4: Enhancement of Competitiveness of the Products.

Antara perkara yang dibincangkan pada mesyuarat ACC ke-21 adalah mengenai perkembangan dan status terkini dalam *Tariffs and Non–Tariffs Barriers on Cocoa Beans and Cocoa Products, Technical Working Group on Good Agriculture Practices (TWGGAP)* dan *Technical Working Group on Food Safety (TWGFS)* serta kemajuan dalam kerjasama dan perkongsian penyelidikan mengenai bahan tanaman dan pengurusan perosak & penyakit.

TWGGAP melaporkan status terkini pelaksanaan Amalan Pertanian Baik (GAP) di negara Filipina, Indonesia, Malaysia, Myanmar, Thailand dan Vuet Nam, serta status lima projek berikut; *i. Bio-Based Technologies for Managing Cacao Pests, ii. Cacao Pest Management Program, iii. Development of Compound Fertlizer for Cocoa, iv. Adoption of '4Ps' Concept in Cocoa Field Management to Increase Production and Productivity, and v. Adoption of Good Agriculture Practices in Managing Insect Pests and Beneficial Insects of Cacao*.

TWGFS mengemukakan draf cadangan 'The ASEAN Standard on Food Safety for Cocoa and Cocoa Products' bagi edaran kepada negara anggota ASEAN untuk dikomen. TWGFS juga melaporkan status lima projek berikut; *i. Indonesia has complied with the Codex Standard for Cocoa and Cocoa Products and Implemented Regulation for Food Safety, ii. Analysis Protocol on Safety and Quality for Cocoa Based Products, iii. European Union 9EU) imposed regulation on Cadmium Contamination effective on 1st January 2019, iv. Japan had notified the World Trade Organization (WTO) on the draft amendments to the Maximum Residue Level (MRLs) for the Agricultural Chemical, and v. Monitoring of Cadmium in Cocoa and Cocoa Products.* Status kolaborasi kepakaran, pengetahuan dan sumber (makmal, peralatan dan kemudahan) juga dilaporkan.

Mesyuarat juga membincangkan hasil mesyuarat PRESOM-40th AMAF, PREPSOM-18th AMAF PLUS THREE, 40th AMAF, 18th AMAF PLUS THREE dan maklumat terkini dari *25th Meeting of the Joint Committee on ASEAN Cooperation and Joint Approaches in Agriculture and Forest Products Promotion Scheme* (10-12 Julai 2018 di Lombok, Indonesia).

Perjanjian Kawasan Perdagangan Bebas (FTA)

FTA adalah perjanjian di antara dua atau lebih negara di mana negara-negara yang terlibat akan diberi keutamaan untuk memasuki pasaran sesebuah negara. Keutamaan atau keistimewaan diberikan dalam urusan perdagangan, pelaburan, perkhidmatan dan kerjasama dalam bidang ekonomi dan teknikal. FTA merupakan salah satu mekanisma utama dalam meningkatkan hubungan dagang antara negara.

Tujuan utama Malaysia mengadakan FTA adalah untuk:
- Memasuki pasaran yang sukar ditembusi melalui penurunan tarif dan halangan bukan tarif;
- Mempermudahkan dan mempromosikan perdagangan, pelaburan dan pembangunan ekonomi Malaysia;
- Meningkatkan daya saing eksport produk Malaysia; dan
- Mengadakan usahasama dalam bidang tertentu melalui kerjasama teknikal.

Dua belas (12) perjanjian FTA melibatkan Malaysia yang telah ditandatangani dan dikuatkuasakan adalah seperti berikut:
1) *ASEAN - China Free Trade Agreement* (ACFTA);
2) *ASEAN – Korea Free Trade Agreement* (AKFTA);
3) *ASEAN – Japan Comprehensive Economic Partnership Agreement* (AJCEP);
4) *ASEAN – India Free Trade Agreement* (AIFTA);
5) *ASEAN – Australia, New Zealand Closer Economic Relations Agreement (AANZCER);*
6) *Malaysia – Japan Economic Partnership Agreement* (MJEPA);
7) *Malaysia – Pakistan Closer Economic Partnership Agreement* (MPCEPA);
8) *Malaysia – New Zealand Free Trade Agreement* (MNZFTA);
9) *Malaysia – India Comprehensive Economic Cooperation Agreement* (MICECA);
10) *Malaysia – Chile Free Trade Agreement* (MCFTA);
11) *Malaysia – Australia Free Trade Agreement* (MAFTA); dan
12) *Malaysia – Turkey Free Trade Agreement* (MTFTA).

FTA yang telah dimuktamadkan dan ditandangani tetapi belum dikuatkuasakan adalah *Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership Agreement* (CPTPP).

Empat (4) rundingan FTA yang masih di peringkat rundingan dan belum dimuktamadkan adalah seperti berikut:
1) *Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP);*
2) *Malaysia – European Union Free Trade Agreement (MEUFTA);*
3) *Malaysia – European Free Trade (EFTA) Economic Partnership Agreement (MEEPA); dan*
4) *Malaysia – Korea Free Trade Agreement (MKFTA).*

Pembangunan Pasaran – Promosi Domestik

Halal Fiesta (HALFEST) Malaysia 2019, 4-8 September 2019, Mines Exhibition Centre (MIECC), Seri Kembangan, Selangor

HALFEST adalah satu platform untuk usahawan kecil dan sederhana industri halal yang ingin meluaskan dan mengukuhkan pemasaran produk mereka. Sebanyak 500 syarikat dari industry halal telah menyertai pameran ini, yang telah menarik 89,597 pengunjung berdaftar dari Malaysia dan rantau ASEAN.

LKM telah menyertai HALFEST buat julung kalinya bagi skop Menaiktaraf Usahawan Sedia Ada di bawah Projek Pembangunan Usahawan Coklat. Pavilion LKM disertai oleh enam usahawan coklat bimbingan LKM iaitu; Ryverra Chocolate & Confectionery Sdn Bhd, AOM Food Industries, Azaib Holdings Sdn Bhd, Chocsvalley Sdn Bhd, Chocenwrapper Chocolate House dan D & J Chocolate.

Selain aktiviti pameran, promosi dan jualan produk keluaran usahawan coklat, LKM turut megadakan demonstrasi coklat buatan tandan, slot chat industry mengenai pemprosesan koko & coklat serta aktiviti pentas (demonstrasi dan pertandingan) Bersama peserta usahawan coklat.

Sebanyak 54 pertanyaan perdagangan tempatan diterima dan nilai jualan semasa yang diperolehi adalah sebanyak RM30,332.70 . Manakala jumlah pesanan jualan adalah berjumlah RM79,000.00

Program Citarasa Malaysia (PCM)

PCM dianjurkan oleh Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna (KPDNHEP). LKM merupakan salah satu agensi yang terlibat sebagai agensi kerjasama strategik. Objektif utama PCM adalah untuk membantu mempromosikan produk-produk Perusahaan Kecil dan Sederhana (PKS) serta menilai potensi produk-produk untuk dipasarkan di rangkaian peruncitan di Malaysia.

LKM telah menyertai lapan (8) siri jelajah PCM iaitu di Kompleks KPDNHEP Putrajaya (25-26 Mac 2019), TESCO Mutiara Damansara (18-21 Julai 2019), Suria Shopping Mall Kota Kinabalu (29 Ogos-1 September 2019), Nu Central Shopping Centre Kuala Lumpur (5-8 September 2019), East Coast Mall Kuantan (3-6 Oktober 2019), Paradigm Mall Petaling Jaya (3-6 Oktober 2019), AEON Bukit Indah Johor Bahru (10-13 Oktober 2019) dan Malaysia Tourism Centre Kuala Lumpur (28-29 November 2019). Seramai 13 usahawan coklat telah menyertai jelajah PCM 2019.

Majlis Pelancaran Program Citarasa Malaysia pada 25 Mac 2019

Selangor International Expo (SIE) 2019, 10-13 Oktober 2019, Pusat Pameran Perdagangan Antarabangsa Malaysia (MITEC), Kuala Lumpur

SIE 2019 merupakan salah satu program di bawah 'Selangor International Business Summit' (SIBS) 2019 yng bertujuan untuk mempromosikan negeri Selangor sebagai hab perdagangan global. SIE 2019 adalah ekspo perdagangan yang memberi fokus kepada industri makanan dan minuman. Ekspo ini telah menerima kunjungan 34,000 orang pelawat termasuk ahli-ahli perniagaan dari luar negara.

Seramai empat (4) usahawan coklat telah dipilih untuk menyertai pameran ini di bawah pavilion LKM.

Tastefully Food, Beverages Expo 2019

Tastefully Food & Beverages Expo adalah sala satu ekspo promosi produk makanan dan minuman yang terbesar di Malaysia. Pada tahun 2019, ekspo ini telah diadakan di 11 lokasi dan berjaya menarik kehadiran lebuh sejuta orang pengunjung.

Pada tahun 2019, LKM telah menyertai ekspo ini di dua lokasi iaitu di Mid Valley Southkey Johor Bahru (22-24 November 2019) dan di Setia City Convention Centre (SCCC) Setia Alam Selangor (6-8 Disember 2019).

Ekspo di Johor Bahru disertai oleh lima (5) usahawan coklat. Pavilion LKM dikunjungi oleh 1,315 orang dan menerima 29 pertanyaan perdagangan tempatan. Jumlah hasil jualan semasa yang diperolehi adalah sebanyak RM11,921.

Ekspo di Setia Alam disertai oleh lapan (8) usahawan coklat. LKM turut mengadakan kaunter khidmat nasihat, demonstrasi coklat buatan tangan dan aktiviti pentas. Pavilion LKM dikunjungi oleh 2,235 orang dan menerima 58 pertanyaan perdagangan tempatan. Jumlah nilai hasil jualan semasa yang diperolehi adalah sebanyak RM11,824.

Program Ekonomi

Banci Tahunan Estet Koko (Tahun rujukan 2018)

Pelaksanaan Banci Tahunan Estet Koko 2019 (Tahun Rujukan 2018) telah dimulakan pada awal Januari 2018 dengan pengedaran borang soal selidik kepada dua buah estet milikan swasta iaitu Estet Ong Chong Lim dan Estet Selbourne, kedua-duanya terletak di Semenanjung Malaysia.

Berdasarkan kepada data bancian yang diperolehi, didapati keluasan tanaman koko di sektor estet adalah sebanyak 232 hektar, sama seperti pada tahun 2017. Pengeluaran koko di sektor estet mencatatkan penurunan sebanyak 68% kepada 19.39 tan berbanding 60.04 tan pada tahun sebelumnya. Produktiviti estet juga mencatat penurunan sebanyak 70% kepada 159.93 kg/ha berbanding tahun sebelumnya.

PENGAWALSELIAAN DAN KAWALAN KUALITI

Program Pengawalseliaan dan Kawalan Kualiti dijalankan untuk memastikan biji koko kering dan produk koko Malaysia adalah berkualiti dan berdaya saing.

PROGRAM PENGAWALSELIAAN

Pelesenan

Kedudukan keseluruhan lesen terkumpul menurun sebanyak 3% dari 184 kepada 179 pada tahun 2019. Bilangan lesen baru yang diluluskan pada tahun 2019 adalah sebanyak 19 lesen berbanding 15 lesen pada tahun sebelumnya. Sebanyak 131 pembaharuan lesen dilakukan pada tahun 2019 berbanding 158 pada tahun sebelumnya. Pembatalan lesen telah berkurangan dari 35 lesen kepada 20 lesen pada tahun 2019.

Aktiviti pendaftaran lesen dilaksanakan melalui Sistem Sokongan Elektronik Perlesenan Perniagaan (BLESS). Secara keseluruhan, aktiviti pendaftaran meningkat sebanyak 137% dari 138 pada tahun 2018 kepada 327 pada tahun 2019. Sebanyak 162 aktiviti pendaftaran telah dijalankan di Sabah, 131 aktiviti pendaftaran di Sarawak dan diikuti Semenanjung sebanyak 34 pendaftaran.

Pematuhan Syarat Lesen adalah 100% sama seperti tahun 2018.

Program Pemetaan Guna Tanah

Aktiviti pemetaan kebun koko menurun sebanyak 60% dari 1,298 pada tahun 2018 kepada 582 pada tahun 2019. Aktiviti pemetaan tahun 2019 hanya dilaksanakan di Sarawak. Aktiviti pemetaan berkurang kerana kebanyakkan kakitangan terlibat dalam Program Verifikasi Tanaman Koko 2019 di kawasan pekebun kecil koko.

Pemindahan biji koko

Pemindahan biji koko adalah pemindahan dari pelabuhan-pelabuhan di Tawau dan Kuching ke Semenanjung. Kadar pemindahan biji koko kering pada tahun 2019 telah meningkat sebanyak 50% berbanding tahun sebelumnya, iaitu peningkatan dari 451.56 tan metrik kepada 675.83 tan metrik. Pemindahan biji koko dari pelabuhan Tawau adalah sebanyak 528 tan metrik (meningkat sebanyak 41.19% berbanding tahun 2018), manakala pemindahan dari pelabuhan Kuching adalah sebanyak 147.83 tan metrik (menurun sebanyak 1.48% berbanding tahun 2018).

PROGRAM KAWALAN KUALITI

Pemantauan Kualiti Biji

Sebanyak 123 aktiviti pemantauan biji koko kering tempatan dan import telah dijalankan pada tahun 2019 berbanding 112 aktiviti pada tahun sebelumnya iaitu peningkatan sebanyak 9.8%. Peratusan kualiti biji koko kering adalah pada tahap 100% mematuhi piawaian kualiti Standard Malaysia Cocoa (SMC) yang ditetapkan berbanding 98.57% pada tahun 2018. Bagi aktiviti tempatan, sebanyak 72 sampel di kawasan-kawasan utama pengeluaran di Malaysia telah diambil berbanding 70 sampel pada tahun 2018. Manakala bagi aktiviti import, sebanyak 51 sampel biji koko kering telah diambil pada tahun 2019 berbanding 42 sampel pada tahun sebelum.

Pensijilan Kualiti

Sebanyak 867 sijil kualiti (dengan transaksi sebanyak 1,608 tan metrik) dikeluarkan pada tahun 2019, berbanding 972 sijil (dengan transaksi sebanyak 1,305.89 tan metrik) pada tahun 2018, iaitu penurunan sebanyak 12%. Peratusan pematuhan piawaian kualiti adalah sebanyak 95%.

Bilangan sijil yang dikeluarkan pada tahun 2019 mengikut wilayah adalah 16 sijil di Sabah, 722 sijil di Sarawak dan 129 sijil di semenanjung.

Bilangan sijil yang dikeluarkan pada tahun 2019 mengikut perkhidmatan adalah 813 sijil urusniaga tempatan dalam kalangan petani koko, 26 sijil pemindahan dan 28 sijil pengeksportan.

Dari segi aktiviti, permintaan pensijilan (berdasarkan jumlah tan metrik) bagi aktiviti tempatan menyumbang sebanyak 17%, aktiviti pemindahan sebanyak 42% dan aktiviti eksport sebanyak 41% dari jumlah keseluruhan sijil kualiti yang dikeluarkan pada tahun 2019.

Khidmat Sokongan Pemasaran Domestik (KSPD)

KSPD adalah satu aktiviti LKM untuk membantu petani menjual biji koko kering dengan harga berpatutan dan di Kawasan yang mempunyai kurang agen pembeli biji koko kering.

Jumlah kuantiti biji koko kering yang diberi khidmat sokongan pemasaran pada tahun 2019 adalah sebanyak 418.84 tan metrik, meningkat sebanyak 130.92 tan metrik (45%) berbanding 287.91 tan metrik pada tahun 2018. Wilayah Sabah dan Sarawak menunjukkan peningkatan berbanding tahun sebelumnya, masing-masing sebanyak 89% (125.68 tan metrik) dan 12% (9.70 tan metrik), manakala Wilayah Semenanjung berlaku pengurangan sebanyak 7% (4.46 tan metrik).

Aktiviti KSPD yang dilaksanakan melalui usahawan koko juga menunjukkan peningkatan kuantiti berbanding tahun sebelumnya iaitu peningkatan sebanyak 53%, dari 194.99 tan metrik pada tahun 2018 kepada 298.42 tan metrik pada tahun 2019. Aktiviti pembelian di wilayah Sabah adalah berjumlah 267.38 tan metrik, manakala di Semenanjung adalah sebanyak 31.04 tan metrik.

PRESTASI KEWANGAN

Peruntukan yang diluluskan kepada Lembaga Koko Malaysia pada tahun 2019 adalah berjumlah RM65,218,700 iaitu pertambahan sebanyak RM6,340,300 atau 10.77% berbanding dengan peruntukan tahun 2018 sebanyak RM58,878,400. Dari segi pecahan mengikut jenis belanjawan, sejumlah RM32,000,000 atau 49.07% untuk belanja Mengurus dan RM33,218,700 atau 50.93% untuk belanja Pembangunan. Jumlah perbelanjaan LKM bagi tahun 2019 adalah sebanyak RM62,568,232 yang dibiayai oleh peruntukan yang diterima daripada Kerajaan Persekutuan dan sumber dalaman LKM. Pecahan mengikut jenis perbelanjaan adalah seperti berikut; RM27,010,864 adalah Perbelanjaan Pentadbiran, RM34,008,883 adalah Perbelanjaan Operasi Lain dan RM1,548,485 adalah Kos Kewangan.

Jumlah Hasil LKM bagi tahun 2019 adalah sebanyak RM4,440,190 iaitu pengurangan sebanyak RM155,507 atau 3.38% berbanding dengan jumlah hasil tahun 2018 iaitu sebanyak RM4,595,697.

BIL	PERANGKAAN KEWANGAN	TAHUN				
		2015	2016	2017	2018	2019
I	Aset Bukan Semasa	168,283,344	161,411,574	159,956,356	155,796,488	151,545,549
II	Aset Semasa	57,301,857	51,896,850	58,374,226	59,884,199	72,227,540
III	Liabiliti Semasa	9,843,424	4,292,809	6,929,138	6,968,714	7,085,970
IV	Aset Bersih	215,741,777	209,015,615	211,401,444	208,711,973	216,687,119
V	Modal Digunakan	215,741,777	209,015,615	211,401,444	208,711,973	216,687,119
VI	Rizab Tunai	51,613,124	47,857,354	54,287,815	55,387,928	67,767,133
	- Simpanan Tetap	41,239,806	35,740,752	42,979,069	32,367,767	45,403,657
	- Wang di Bank	10,358,370	12,089,602	11,281,746	22,993,161	22,335,476
	- Wang Dalam Tangan	14,948	27,000	27,000	27,000	28,000
VII	Penglibatan Modal					
	- Kontrak diluluskan dan terikat	10,508,474	15,050,593	8,950,042	6,853,050	6,444,958
VIII	Nisbah Kewangan					
	Aset Semasa/ Tanggungan Semasa	5.82	12.09	8.42	8.59	10.19
	Aset Mudah Cair/ Tanggungan Semasa	5.24	11.15	7.83	7.95	9.56
	Jumlah Hutang/ Jumlah Aset	0.04	0.02	0.03	0.03	0.03
	Modal Digunakan/ Jumlah Tanggungan	21.92	48.69	30.51	29.95	30.58
	Modal Digunakan/ Aset Tetap	1.28	1.29	1.32	1.34	1.43

PENTADBIRAN

Perjawatan

Bilangan Kakitangan pada 31 Disember 2019

Jumlah kakitangan berjawatan tetap LKM pada 31 Disember 2019 adalah seramai 439 orang. Bilangan jawatan tetap yang diluluskan adalah sebanyak 481 jawatan. Bilangan jawatan yang diisi sehingga 31 Disember 2019 adalah sebanyak 439 jawatan. Manakala bilangan kekosongan (jawatan tidak diisi) adalah sebanyak 42 jawatan.

Taraf Jawatan	Kumpulan Perkhidmatan		Jumlah Kakitangan
	Pengurusan Tertinggi & Pengurusan Profesional	Sokongan	
Tetap	77 orang	362 orang	439 orang

Bilangan pekerja bukan tetap, sehingga 31 Disember 2019 adalah seramai 74 orang. Pecahan bilangan adalah seperti berikut: 44 orang pekerja kontrak, 16 orang Pekerja Khidmat Kontrak (PKK) dan 14 orang Pekerja Khidmat Harian (PKH).

Temuduga dan Pengisian Jawatan

Pada tahun 2019, sebanyak lapan jawatan untuk 14 kekosongan telah diiklankan melalui sistem Job Online LKM. LKM telah menerima sebanyak 50,545 permohonan.

Perletakan Jawatan dan Persaraan

Pada tahun 2019, seramai sembilan kakitangan telah meletak jawatan; dua kakitangan tetap, empat kakitangan kontrak dan tiga kakitangan TPHLKM (Tabung Hasil Pusingan LKM). Seramai 14 orang kakitangan telah bersara iaitu lima bersara pilihan, tujuh bersara wajib dan dua pencen terbitan (meninggal dalam perkhidmatan).

Kenaikan Pangkat

Pada tahun 2019, seramai lapan orang dinaikpangkat secara kenaikan Pangkat *Time Based* berasaskan kecemerlangan kali pertama (TBK). Seramai 12 orang kakitangan telah dinaikkan pangkat secara secara hakiki iaitu seorang gred Jusa dan 11 orang dari kumpulan Pengurusan & Profesional.

Pembangunan Modal Insan

Kursus /Latihan Jangka Pendek

Pada tahun 2019, sebanyak 138 kursus/latihan jangka pendek telah dihadiri oleh 893 kakitangan LKM.

Kursus dan Latihan Jangka Pendek	Bilangan Kursus	Penyertaan (orang)
Dalam Negara	111	296
Luar Negara	6	7
Kursus Dalaman	21	590
Jumlah	**138**	**893**

Kursus/Peperiksaan Perkhidmatan

Nama Kursus	Penyertaan (orang)
Program Transformasi Minda (PTM)	-
Kursus Orientasi Pegawai Lantikan Baharu LKM	-
Peperiksaan Perkhidmatan Awam (Pengesahan Jawatan)	24
Kursus Orientasi Pegawai Persekutuan	-
Ujian Kemahiran ICT	-
Jumlah	**24**

Latihan Dalam Perkhidmatan/Kemudahan Latihan

Peringkat Pengajian	Bil. Mengikuti Pengajian (orang)	Bil. Tamat Pengajian (orang)
Doktor Falsafah (PhD.)	8	3
Ijazah Sarjana (Master)	10	1
Jumlah	**18**	**4**

Anugerah Perkhidmatan Cemerlang (APC), Jasamu Dikenang dan Anugerah Khidmat Bakti

Majlis Apresiasi Kecemerlangan LKM 2019 telah diadakan di pusat-pusat LKM mengikut wilayah. Seramai 73 orang telah menerima sijil-sijil seperti berikut:

Kumpulan Perkhidmatan	Penerima (orang)
Anugerah Perkhidmatan Cemerlang (APC) 2018	35
Anugerah Khidmat Bakti (AKB) 2019	24
Jasamu Dikenang (Bakal Pesara) 2019/2020	14
Jumlah	**73**

Latihan Industri

Pada tahun 2019, LKM telah menerima sebanyak 170 permohonan latihan industri daripada pelajar-pelajar Institut Pengajian Tinggi (IPT) seluruh negara. Daripada jumlah tersebut, seramai 101 orang pelajar telah diterima untuk menjalani latihan industri di LKM.

Kumpulan Inovatif dan Kreatif (KIK)

Tiada penyertaan oleh LKM pada tahun 2019.

Institut Perladangan dan Komoditi Malaysia (IMPAC)

Sebanyak 11 kursus (di bawah IMPAC) telah dilaksanakan oleh Unit Pembangunan Usahawan Coklat (UPUC). Kursus-kursus berkenaan telah dihadiri oleh para usahawan dan sebanyak 214 sijil kehadiran IMPAC telah dikeluarkan.

PENGURUSAN TEKNOLOGI MAKLUMAT

Unit Perkhidmatan Teknologi Maklumat (UPTM) adalah unit yang terlibat dengan pembangunan dan penyelenggaraan ICT (sistem aplikasi dan infrastruktur ICT) di samping menyelenggara koleksi bahan-bahan rujukan dalam e-PMK (Pusat Maklumat Koko Elektronik).

ICT = Teknologi Maklumat dan Komunikasi

<u>Menaiktaraf Pusat Data dan Pusat Pemulihan Bencana (DRC)</u>
Pusat data LKM yang terletak di Ibu Pejabat LKM dan DRC di Pusat Penyelidikan Bioteknologi Koko KKIP telah dinaiktaraf pada 2019 agar mampu meningkatkan kualiti perkhidmatan atas talian kepada pelanggan-pelanggan LKM melalui pengukuhan keupayaan infrastruktur ICT dan sistem sokongan LKM. Penaikantaraf adalah melalui perolehan perkakasan pusat data termasuk *Core Switch*, *3KVA Uninterrupptible Power Supply*, *firewall*, menaiktaraf perisian pengurusan *virtual server VMWare*, SSL Certificate, kabinet kalis api untuk storan pita-pita backup, alat ganti perkakasan server dan perisian pemantauan log server.

<u>Pensijilan ISO ISMS 27001:2013</u>
Skop pensijilan adalah pengurusan laman web dan data statistik koko secara cekap dan terkawal bagi menjamin keselamatan maklumat dan ketersediaan perkhidmatan yang berterusan. Sijil MS ISO/IEC 27001:2013 untuk tahun 2018 telah diterima pada 1 Februari 2019. Selepas mendapat sijil ini, audit pemantauan ISMS telah dilaksanakan untuk dua tahun berikutnya. Untuk audit pemantauan 2019, kerja-kerja penyediaan dan semakan semula dokumen dan kerja-kerja pengauditan yang berkaitan yang diperlukan dalam pensijilan ini telah dilaksanakan. Audit dalaman (pensijilan) telah dilaksanakan oleh Unit Kualiti, Universiti Malaysia Sabah (UMS) pada 21-23 Oktober 2019 manakala Cybersecurity Sdn Bhd telah membuat audit pengawasan untuk mengekalkan pensijilan ISMS pada 19-20 November 2019. Laporan dan tindakan penyelesaian *Non Conformity* (NC) pada Audit Dalam dan Audit Luar telah dibentangkan dalam Mesyuarat Pengurusan Kanan (MPK) pada 4 Disember 2019. Ceraian minit MPK telah dihantar kepada Audit Luar untuk tujuan pengesahan dan penutupan NC pada 8 Januari 2020.

<u>Penganjuran Seminar IT Negeri Sabah 2019</u>
Seminar IT Negeri Sabah 2019 telah diadakanpada 3 Oktober 2019, di Dewan Resital, Universiti Malaysia Sabah (UMS). Seminar pada tahun ini dianjurkan oleh UMS sebagai tuan rumah, dan dibantu oleh empat agensi iaitu Jabatan Perkhidmatan Komputer Negeri Sabah (JPKN), INTAN Sabah, MAMPU Sabah dan LKM. Tema seminar adalah '*Digital Security : How Safe Is Safe*'. Seminar ini dihadiri oleh 350 orang penjawat awam negeri dan persekutuan yang berkhidmat di Negeri Sabah.

<u>Pembangunan Sistem Pengurusan Aset Hidup Tumbuhan (SPAHT)</u>
SPAHT merupakan satu inisiatif LKM untuk menyimpan data-data tumbuhan yang dikategorikan sebagai aset LKM. Sistem ini telah dibangunkan atas kelulusan Mesyuarat Jawatankuasa Eksekutif LKM ke-93 dan pematuhan Tatacara Pengurusan Aset Hidup Tumbuhan (TPT)–AM 5.1 yang dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan. Objektif pembangunan sistem ini adalah untuk capaian maklumat pengurusan aset hidup yang lebih tepat, berkesan, cepat dan efektif. Tanaman utama yang didaftarkan adalah koko, kelapa, durian, sawit dan dokong yang dikategorikan sebagai tanaman kekal. Manakala anak-anak benih koko dan lainnya tergolong dalam kategori bahan tanaman. Buat masa ini, SPAHT digunakan di tiga pusat LKM iaitu di Tawau, Sabah ; Jengka, Pahang; dan Bagan Datuk, Perak. Pada tahun 2019, sebanyak lima modul sistem telah disiapkan yang merangkumi Modul Pengurusan, Modul Daftar Tanaman Kekal, Modul Pembangunan Tanaman Kekal, Modul Penyelenggaraan Tanaman Kekal dan Modul Laporan. Nilai aset hidup tumbuhan hidup bagi setiap pusat untuk tahun berakhir 2018 juga telah dimuktamadkan melalui SPAHT.

Pembangunan Sistem Job Online LKM

Sistem ini mula dibangunkan pada 1 November 2019 dan digunakan buat pertama kali untuk iklan kekosongan jawatan pada 15 November 2019. Sebanyak 50,545 permohonan telah diterima bagi lapan jawatan yang diiklankan.

Pelaksanaan sistem ini memberikan beberapa faedah kepada LKM iaitu;

i. Proses saringan dibuat dengan lebih cepat dari beberapa bulan kepada dua minggu;
ii. Menjimatkan penggunaan ruang kerana tiada fail fizikal diterima;
iii. Mengelakkan perbelanjaan luar jangka LKM seperti pengambilan kakitangan sambilan untuk membantu proses pengurusan borang-borang permohonan; dan
iv. Unit Pengurusan Sumber Manusia (UPSM) dapat menyediakan statistik permohonan dengan lebih cepat apabila diperlukan.

Sokongan Aplikasi dan Infrastruktur ICT Sedia Ada

Aktiviti sokongan ke atas aplikasi-aplikasi dan peralatan ICT sedia ada LKM perlu dilaksanakan bagi memastikan aktiviti dan operasi LKM berjalan lancar. Pada tahun 2019, UPTM telah melaksanakan 475 sokongan ke atas 43 aplikasi sedia ada, 20 penyelenggaraan untuk keselamatan pusat data, DRC dan rangkaian serta lawatan penyelenggaraan ICT Pengguna di lapan pejabat LKM. Selain itu, UPTM juga telah melaksanakan perolehan penggantian untuk lima komputer peribadi, enam computer riba, tiga mesin pengimbas dan tiga mesin pencetak untuk menggantikan peralatan yang telah rosak dan usang.

Khidmat Sokongan Renovasi Tingkat 5 & 6, Ibu Pejabat LKM

Kerja-kerja renovasi Ibu Pejabat LKM dilaksanakan sepanjang tahun 2019 yang turut melibatkan kerja-kerja ICT termasuk pendawaian semula rangkaian computer di Tingkat 5 dan 6, pemasangan peralatan audio visual untuk Bilik Seminar di Tingkat 5 dan menaiktaraf audio visual dan alat persidangan video di Bilik Mesyuarat Tingkat 6. Selain itu, khidmat sokongan ICT juga diberikan di dalam perolehan peralatan CCTV baru dan pemasangan telefon protocol internet (*IP phone*). UPTM terlibat secara langsung dalam penyediaan spesifikasi perolehan, penilaian teknikal dan aktiviti pemasangan oleh pembekal yang dilantik.

Pembangunan bahan digital E-CocoaKM

Pembangunan bahan digital ini telah bermula sejak tahun 2002 dan pada tahun 2019, proses pengemaskinian dilaksanakan. Berdasarkan jumlah bahan digital yang ada di dalam laman sesawang *e-PMK* dan portal *E-CocoaKM*, sejumlah 11,547 bahan telah didigitalkan dan sedang dalam proses kemaskini oleh *Gatekeeper* Bahagian dan pengesahan oleh Pengarah-Pengarah Bahagian bagi memastikan setiap bahan adalah sahih hak milik LKM dan bahan digital boleh dikongsi untuk paparan kakitangan LKM dan awam. Ini termasuk kandungan bahan, maklumat metadata dan taxonomi berdasarkan perkara tajuk (*subject heading*). Tempoh pengesahan status bahan akses awam adalah sehingga 31 Mac 2020.

JAWATANKUASA AUDIT LEMBAGA KOKO MALAYSIA (JAL) TAHUN 2019

Jawatankuasa ini ditubuhkan melalui resolusi Lembaga Pengelola LKM yang keahliannya dilantik dari kalangan ahli Lembaga Pengelola bukan eksekutif sepertimana yang termaktub di dalam Surat Pekeliling Am Sulit Bil.2 Tahun 1993.

Senarai ahli-ahli JAL

Jawatan	Ahli Jawatankuasa	Kementerian/Jabatan
Pengerusi	Pn. Kanagadevi A/P Pachaiappan	Kementerian Industri Utama (MPI)
Ahli	Encik Muhammad Hazrul bin Ismail	Kementerian Kewangan Malaysia (MOF)
	YBrs. Dr. Mariana Tinggal	Kementerian Pertanian dan Industri Makanan Sabah (MAFI)
	YBhg. Datuk @ Pahon anak Joyik	Kementerian Permodenan Pertanian, Tanah Adat dan Pembangunan Wilayah, Sarawak (MANRED)
	YB Tuan Mordi anak Bimol	Ahli Parlimen P.192 Mas Gading, Sarawak
Setiausaha	Encik Mohamad Faizal bin Mas'od	Lembaga Koko Malaysia (LKM)

Antara fungsi-fungsi utama JAL adalah seperti berikut:

i. Mengkaji keberkesanan dan kemampuan sistem pengawalan secara dalaman serta menasihati Lembaga Pengelola berhubung penyata kewangan, prospektus, laporan-laporan, maklumat prestasi pengauditan dan lain-lain tanggungjawab seperti yang diputuskan oleh Lembaga Pengelola;

ii. Mengesan pematuhan kepada peraturan yang telah ditetapkan oleh Lembaga Pengelola;

iii. Memastikan bahawa LKM sentiasa mengubah suai pelaksanaan kerja selaras dengan perubahan ikhtisas yang berlaku dalam bidang perakaunan seperti pengisytiharan Institut Akauntan Malaysia dan Jawatankuasa Piawaian Perakaunan Antarabangsa;

iv. Melaksanakan fungsi-fungsi yang ditetapkan oleh Lembaga Pengelola dari semasa ke semasa;

v. Melaporkan kepada pihak pengurusan mengenai sebarang penyelewengan untuk tindakan yang sesuai; dan

vi. Membentangkan laporan setiap suku tahun di dalam Mesyuarat Lembaga Pengelola.

Pada tahun 2019, empat mesyuarat telah diadakan iaitu pada 11 Januari 2019, 31 Januari 2019, 16 Disember 2019 dan 17 Disember 2019.

Lawatan Kerja ke Pusat Penyelidikan Bioteknologi Koko, KKIP Sabah pada 31 Januari 2019

LAPORAN BERGAMBAR 2019

Mesyuarat dengan Juruaudit MS ISO/IEC 27001:2013 di Ibu Pejabat LKM pada 9 Januari 2019

Mesyuarat Jawatankuasa Audit Lembaga (JAL) ke-46 di Bahagian Bioteknologi LKM KKIP pada 31 Januari 2019

Program Ideasi Penubuhan Koperasi Kluster Koko LKM di Hotel Perkasa Kundasang Ranau, Sabah pada 11 Februari 2019

Mesyuarat Perhubungan Ketua-Ketua Jabatan-Badan Berkanun Persekutuan Di Sabah Bil. 1 Tahun 2019 dan LKM menerima Penganugerahaan 4 Bintang Laporan Jabatan Audit Negara peringkat Kebangsaan di Putrajaya Sabah pada 12 Februari 2019

Jemputan Khas Ketua Pengarah LKM ke *10th Anniversary Celebration Cocoa Kingdom* Tanjung Aru, Sabah pada 14 Februari 2019

Lawatan ICCO ke Beryls Choc Factory pada 19 Februari 2019

Lawatan ICCO ke CITC Nilai pada 19 Februari 2019

Majlis Penerangan Koperasi untuk Highland Kluster Koko di Hotel Perkasa Kundasang Ranau, Sabah pada 26 Februari 2019

Kunjungan Hormat LKM (PTOTE) ke JAKOA Negeri Pahang, Wisma Persekutuan, Kuantan, Pahang pada 27 Februari 2019

Lawatan LKM ke Kebun Koko Chemur Perak pada 28 Februari 2019

Lawatan LKM ke Orang Asli Ulu Kinta, Perak pada 28 Februari 2019

Lawatan Jawatankuasa Varieti Tumbuhan ke PPPK Tawau, Sabah pada 4 Mac 2019

Mesyuarat LKM & JAKOA Perak pada 4 Mac 2019

Mesyuarat LKM dengan Jabatan Perkhidmatan Kuarantin dan Pemeriksaan (MAQIS) pada 5 Mac 2019

Mesyuarat Lembaga Varieti Tumbuhan pada 5 Mac 2019, di Tawau, Sabah

Mesyuarat Seksyen R&D LKM di Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko Tawau, Sabah pada 13 Mac 2019

Kursus Panel Pelapis Sensori Fasa 2 di Pusat Penyelidikan & Pembangunan Koko Kota Samarahan, Sarawak, pada 21 Mac 2019

Pelawat daripada LeBourne ke Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko LKM Kota Samarahan, Sarawak pada 20 Mac 2019

Majlis Ramah Mesra KSU MPI Bersama Warga LKM dan Penyampaian Anugerah Kecemerlangan 2018 di LKM KKIP pada 1 April 2019

Mesyuarat Lembaga Pengelola LKM di Ibu Pejabat LKM Kota Kinabalu Sabah pada 18 April 2019

Penyertaan LKM dalam Sambutan Aidilfitri Penjawat Awam di Putrajaya Sabah pada 18 Jun 2019

Perhimpunan Bulanan dan Sambutan Aidilfitri Ibu Pejabat LKM pada 21 Jun 2019

Pameran Produk Komoditi, di Lapangan Terbang Antarabangsa Senai Johor pada 24 Jun 2019

Majlis Perasmian *ASEAN Cocoa Meeting* (ACC) di Putrajaya, pada 17 Julai 2019

Majlis Penutup Bengkel Pengukuhan Ejen Pengembangan di Empress Hotel Sepang pada 18 Julai 2019

Program Pengkomersialan Hasil Penyelidikan LKM di Rashid Theatrette, UPM-MTDC Technology Centre UPM Serdang Selangor pada18 Julai 2019

Lawatan KSU Kementerian Industri Utama (MPI) ke Pusat Inovasi & Teknologi Koko, LKM Nilai, Negeri Sembilan pada 21 Ogos 2019

Sayangi Komoditiku 'Bual Bicara Latihan & Kerjaya' di SMK Abdul Rahim II, Kudat, Sabah
pada 4 September 2019

Hari Peladang, Penternak dan Nelayan Negeri Sabah (HPPNS) Kudat Sabah pada 19-23 September 2019

Lawatan Kerja Unit Perancang Ekonomi Negeri Melaka ke Lembaga Koko Malaysia pada 18 Oktober 2019

Sesi Penyampaian *Plaque Financial Management Performance Award* bagi LKM pada 24 Oktober 2019

Hari Sukan Negara, Ibu Pejabat LKM pada 25 Oktober 2019

Lawatan JAKOA ke Ibu Pejabat LKM Kota Kinabalu Sabah pada 29 Oktober 2019

Mesyuarat Khas Bersama Agensi Luar-Projek Pembangunan Kompleks Kluster Koko Ranau di Ibu Pejabat LKM pada 16 Disember 2019

Ikrar Bebas Rasuah Bahagian Bioteknologi LKM KKIP pada 14 Februari 2019

Ikrar Bebas Rasuah & Raikan Peningkatan Hasil PPK Jengka pada 21 Februari 2019

Ikrar Bebas Rasuah Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Huluan koko Bagan Datuk, Perak pada 25 Februari 2019

Mesyuarat Agung Dwi Tahunan ke-19 KKSR LKM di Ibu Pejabat LKM Kota Kinabalu Sabah pada 26 April 2019

Hari Keluarga KKSR dan aktiviti Tanggungjawab Sosial Korporat LKM (CSR) di Kg Sundot Melangkap, Kota Belud, Sabah pada 30 Mac 2019

LEMBAGA KOKO MALAYSIA
(MALAYSIAN COCOA BOARD)
Tingkat 5, 6 & 7, Wisma SEDCO
Lorong Plaza Wawasan, Off Coastal Highway
Beg Berkunci 211, 88999 Kota Kinabalu, Sabah
Tel: 088-206400 Fax: 088-239575 / 253037
http://www.koko.gov.my
mcb_enquiry@koko.gov.my

SIJIL KETUA AUDIT NEGARA
MENGENAI PENYATA KEWANGAN
LEMBAGA KOKO MALAYSIA
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2019

SIJIL KETUA AUDIT NEGARA
MENGENAI PENYATA KEWANGAN
LEMBAGA KOKO MALAYSIA
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2019

Sijil Mengenai Pengauditan Penyata Kewangan

Pendapat

Penyata Kewangan Lembaga Koko Malaysia yang merangkumi Penyata Kedudukan Kewangan pada 31 Disember 2019 dan Penyata Pendapatan, Penyata Perubahan Ekuiti serta Penyata Aliran Tunai bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut dan nota kepada penyata kewangan termasuklah ringkasan polisi perakaunan yang signifikan seperti yang dinyatakan pada muka surat 1 hingga 22, telah diaudit oleh wakil saya.

Pada pendapat saya, penyata kewangan ini memberikan gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan Lembaga Koko Malaysia pada 31 Disember 2019 dan prestasi kewangan serta aliran tunai bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut selaras dengan Piawaian Pelaporan Entiti Persendirian Malaysia (MPERS) dan Akta Lembaga Koko Malaysia (Pemerbadanan) 1988 (Akta 343).

Asas Kepada Pendapat

Pengauditan telah dilaksanakan berdasarkan Akta Audit 1957 dan *International Standards of Supreme Audit Institutions*. Tanggungjawab saya dihuraikan selanjutnya di perenggan Tanggungjawab Juruaudit Terhadap Pengauditan Penyata Kewangan dalam sijil ini. Saya percaya bahawa bukti audit yang diperoleh adalah mencukupi dan bersesuaian untuk dijadikan asas kepada pendapat saya.

Kebebasan dan Tanggungjawab Etika Lain

Saya adalah bebas daripada Lembaga Koko Malaysia dan telah memenuhi tanggungjawab etika lain berdasarkan *International Standards of Supreme Audit Institutions*.

Maklumat Lain Selain Daripada Penyata Kewangan dan Sijil Juruaudit Mengenainya

Lembaga Pengarah Lembaga Koko Malaysia bertanggungjawab terhadap maklumat lain dalam Laporan Tahunan. Pendapat saya terhadap Penyata Kewangan Lembaga Koko Malaysia tidak meliputi maklumat lain selain daripada Penyata Kewangan dan Sijil Juruaudit mengenainya dan saya tidak menyatakan sebarang bentuk kesimpulan jaminan mengenainya.

Tanggungjawab Lembaga Pengarah Terhadap Penyata Kewangan

Lembaga Pengarah bertanggungjawab terhadap penyediaan Penyata Kewangan Lembaga Koko Malaysia yang memberi gambaran benar dan saksama selaras dengan Piawaian Pelaporan Entiti Persendirian Malaysia (MPERS) dan Akta Lembaga Koko Malaysia (Pemerbadanan) 1988 (Akta 343). Lembaga Pengarah juga bertanggungjawab terhadap penetapan kawalan dalaman yang perlu bagi membolehkan penyediaan Penyata Kewangan Lembaga Koko Malaysia yang bebas daripada salah nyata yang ketara, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan.

Semasa penyediaan Penyata Kewangan Lembaga Koko Malaysia, Lembaga Pengarah bertanggungjawab untuk menilai keupayaan Lembaga Koko Malaysia untuk beroperasi sebagai satu usaha berterusan, mendedahkannya jika berkaitan serta menggunakannya sebagai asas perakaunan.

Tanggungjawab Juruaudit Terhadap Pengauditan Penyata Kewangan

Objektif saya adalah untuk memperoleh keyakinan yang munasabah sama ada Penyata Kewangan Lembaga Koko Malaysia secara keseluruhannya adalah bebas daripada salah nyata yang ketara, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan, dan mengeluarkan Sijil Juruaudit yang merangkumi pendapat saya. Jaminan yang munasabah adalah satu tahap jaminan yang tinggi, tetapi bukan satu jaminan bahawa audit yang dijalankan mengikut *International Standards of Supreme Audit Institutions* akan sentiasa mengesan salah nyata yang ketara apabila ia wujud. Salah nyata boleh wujud daripada fraud atau kesilapan dan dianggap ketara sama ada secara individu atau agregat sekiranya boleh dijangkakan dengan munasabah untuk mempengaruhi keputusan ekonomi yang dibuat oleh pengguna berdasarkan penyata kewangan ini.

Sebagai sebahagian daripada pengauditan mengikut *International Standards of Supreme Audit Institutions*, saya menggunakan pertimbangan profesional dan mengekalkan keraguan profesional sepanjang pengauditan. Saya juga:

a. Mengenal pasti dan menilai risiko salah nyata ketara dalam Penyata Lembaga Koko Malaysia, sama ada disebabkan fraud atau kesilapan, merangka dan melaksanakan prosedur audit yang responsif terhadap risiko berkenaan serta mendapatkan bukti audit yang mencukupi dan bersesuaian untuk memberikan asas kepada pendapat saya. Risiko untuk tidak mengesan salah nyata ketara akibat daripada fraud adalah lebih tinggi daripada kesilapan kerana fraud mungkin melibatkan pakatan, pemalsuan, ketinggalan yang disengajakan, representasi yang salah, atau mengatasi kawalan dalaman.

b. Memahami kawalan dalaman yang relevan untuk merangka prosedur audit yang bersesuaian tetapi bukan untuk menyatakan pendapat mengenai keberkesanan kawalan dalaman Lembaga Koko Malaysia.

c. Menilai kesesuaian dasar perakaunan yang diguna pakai kemunasabahan anggaran perakaunan dan pendedahan yang berkaitan oleh Lembaga Pengarah.

d. Membuat kesimpulan terhadap kesesuaian penggunaan asas perakaunan untuk usaha berterusan oleh Lembaga Pengarah dan berdasarkan bukti audit yang diperoleh, sama ada wujudnya ketidakpastian ketara yang berkaitan dengan peristiwa atau keadaan yang mungkin menimbulkan keraguan yang signifikan terhadap keupayaan Lembaga Koko Malaysia sebagai satu usaha berterusan. Jika saya membuat kesimpulan bahawa ketidakpastian ketara wujud, saya perlu melaporkan dalam Sijil Juruaudit terhadap pendedahan yang berkaitan dalam Penyata Kewangan Lembaga Koko Malaysia atau, jika pendedahan tersebut tidak mencukupi, pendapat saya akan diubah. Kesimpulan saya dibuat berdasarkan bukti audit yang diperoleh sehingga tarikh Sijil Juruaudit.

e. Menilai sama ada keseluruhan persembahan termasuk pendedahan Penyata Kewangan Lembaga Koko Malaysia memberi gambaran yang saksama.

Hal-hal Lain

Tanpa menjejaskan pendapat Audit, saya juga ingin menarik perhatian terhadap perkara berikut:

a. Pada tahun 2004, LKM telah membeli tanah seluas 15 ekar di Taman Perindustrian Kota Kinabalu dengan nilai RM5.18 juta daripada pihak KKIP Sdn Bhd. Perjanjian jual beli di antara LKM dan KKIP Sdn Bhd telah ditandatangani pada 13 April 2004. Bagaimanapun, sehingga 31 Disember 2019, LKM masih belum menerima geran tanah individu atas nama LKM.

Sijil ini dibuat untuk Lembaga Pengarah Akta Lembaga Koko Malaysia (Pemerbadanan) 1988 (Akta 343) dan bukan untuk tujuan lain. Saya tidak bertanggungjawab terhadap pihak lain bagi kandungan sijil ini.

(FATIMAH BINTI RAMUJI)
b.p. KETUA AUDIT NEGARA

KOTA KINABALU, SABAH
22 OKTOBER 2020

LEMBAGA KOKO MALAYSIA

PENYATA KEWANGAN
BAGI TAHUN BERAKHIR
31 DISEMBER 2019
LEMBAGA KOKO MALAYSIA

LEMBAGA KOKO MALAYSIA
TINGKAT 5 & 6, WISMA SEDCO, BEG BERKUNCI 211
88999 KOTA KINABALU, SABAH
TEL: 088-206400, FAX : 088-239575 / 235037, LAMAN WEB : http://www.koko.gov.my

LEMBAGA KOKO MALAYSIA

PENYATA KEWANGAN 2019

TAJUK	MUKA SURAT
PENYATA PENGERUSI DAN SEORANG AHLI LEMBAGA PENGARAH LEMBAGA KOKO MALAYSIA	
PENGAKUAN OLEH PEGAWAI UTAMA YANG BERTANGGUNGJAWAB KE ATAS PENGURUSAN KEWANGAN LEMBAGA KOKO MALAYSIA	
PENYATA KEDUDUKAN KEWANGAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2019	1
PENYATA PENDAPATAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2019	2
PENYATA PERUBAHAN EKUITI BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2019	3
PENYATA ALIRAN TUNAI BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2019	4
NOTA-NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2019	5-22

PENYATA PENGERUSI DAN SEORANG AHLI LEMBAGA PENGARAH LEMBAGA KOKO MALAYSIA

Kami **YB. Tuan Anyi Ngau** dan **YBhg. Puan Kanagadevi Pachaiappan** yang merupakan Pengerusi dan salah seorang Ahli Lembaga Pengarah Lembaga Koko Malaysia, dengan ini menyatakan bahawa, pada pendapat Lembaga Pengarah, Penyata Kewangan yang mengandungi Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Pendapatan, Penyata Perubahan Ekuiti dan Penyata Aliran Tunai yang berikut ini berserta dengan nota-nota kepada Penyata Kewangan di dalamnya, adalah disediakan untuk menunjukkan pandangan yang benar dan saksama berkenaan kedudukan Lembaga Koko Malaysia pada 31 Disember 2019 dan hasil kendaliannya serta perubahan kedudukan kewangannya bagi tahun berakhir pada tarikh tersebut.

Bagi pihak Lembaga,

....

YB. TUAN ANYI NGAU
PENGERUSI

Tarikh: 25 JUN 2020

LEMBAGA KOKO MALAYSIA
TINGKAT 5, 6 & 7, WISMA SEDCO
BEG BERKUNCI 211
88999 KOTA KINABALU
SABAH

Bagi pihak Lembaga,

....

YBHG. PUAN KANAGADEVI PACHAIAPPAN
AHLI LEMBAGA

Tarikh: 25 JUN 2020

LEMBAGA KOKO MALAYSIA
TINGKAT 5, 6 & 7, WISMA SEDCO
BEG BERKUNCI 211
88999 KOTA KINABALU
SABAH

PENGAKUAN OLEH PEGAWAI UTAMA YANG BERTANGGUNGJAWAB KE ATAS PENGURUSAN KEWANGAN LEMBAGA KOKO MALAYSIA

Saya, **Dr. Ramle Bin Kasin**, pegawai utama yang bertanggungjawab ke atas pengurusan kewangan dan rekod-rekod perakaunan Lembaga Koko Malaysia dengan ikhlasnya mengakui bahawa Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Pendapatan, Penyata Perubahan Ekuiti dan Penyata Aliran Tunai dalam kedudukan kewangan yang berikut ini berserta dengan nota-nota kepada Penyata Kewangan di dalamnya mengikut sebaik-baik pengetahuan dan kepercayaan saya, adalah betul dan saya membuat ikrar ini dengan sebenarnya mempercayai bahawa ia adalah benar dan atas kehendak-kehendak Akta Akuan Berkanun, 1960.

Sebenarnya dan sesungguhnya	)	
diakui oleh penama di atas	)	....
di Kota Kinabalu	)	Di hadapan saya,
pada 16 JUN 2020	)	

....

LEMBAGA KOKO MALAYSIA
PENYATA KEDUDUKAN KEWANGAN
PADA 31 DISEMBER 2019

	NOTA	2019 RM	2018 RM
Aset Bukan Semasa:			
Hartanah, Loji dan Peralatan	3	151,545,549	155,796,488
Jumlah Aset Bukan Semasa		151,545,549	155,796,488
Aset Semasa:			
Inventori	4	1,705,325	2,146,715
Penghutang Perniagaan dan Penghutang Lain	5	1,096,486	864,117
Pendahuluan dan Deposit	6	1,658,596	1,485,439
Tunai dan Setara Tunai	7	67,767,133	55,387,928
Jumlah Aset Semasa		72,227,540	59,884,199
Jumlah Aset		**223,773,089**	**215,680,687**
Ekuiti:			
Rezab Penilaian Semula	8	12,124,960	12,124,960
Keuntungan Terkumpul	9	204,562,159	196,587,013
Jumlah Ekuiti		216,687,119	208,711,973
Liabiliti Semasa:			
Pemiutang Perniagaan dan Pemiutang Lain	10	7,085,970	6,968,714
Jumlah Liabiliti Semasa		7,085,970	6,968,714
Jumlah Liabiliti		7,085,970	6,968,714
Jumlah Ekuiti dan Liabiliti		**223,773,089**	**215,680,687**

LEMBAGA KOKO MALAYSIA
PENYATA PENDAPATAN
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2019

	NOTA	2019 RM	2018 RM
Hasil	11	68,259,362	62,080,145
Perbelanjaan Pentadbiran	12.1	(27,010,864)	(26,555,038)
Perbelanjaan Operasi Lain	12.2	(34,008,883)	(37,171,110)
Kurangan Daripada Operasi		7,239,615	(1,646,003)
Kos Kewangan	13	(1,548,485)	(2,083,311)
Pendapatan Pelaburan	14	1,399,528	1,393,952
Lebihan Sebelum Cukai		7,090,658	(2,335,362)
Lebihan Selepas Cukai	**15**	**7,090,658**	**(2,335,362)**

LEMBAGA KOKO MALAYSIA

PENYATA PERUBAHAN EKUITI

BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2019

2018	KUMPULAN WANG TERKUMPUL RM	KUMPULAN WANG PEMBANGUNAN RM	KUMPULAN WANG PENYELIDIKAN DAN PEMBANGUNAN RM	KUMPULAN WANG PUSINGAN RM	JUMLAH RM
			Nota 9		
Baki pada 1 Januari 2018	**92,954,248**	**99,787,646**	**1,793,647**	**4,740,943**	**199,276,484**
Lebihan/ (Kurangan) Pendapatan Atas Perbelanjaan	3,469,925	(6,022,737)	(305,530)	522,980	(2,335,362)
Pelarasan Tahun Semasa	(33,471,277)	34,592,142	(1,363,200)	(111,774)	(354,109)
Baki pada 31 Disember 2018	**62,952,896**	**128,357,051**	**124,917**	**5,152,149**	**196,587,013**

2019.	KUMPULAN WANG TERKUMPUL RM	KUMPULAN WANG PEMBANGUNAN RM	KUMPULAN WANG PENYELIDIKAN DAN PEMBANGUNAN RM	KUMPULAN WANG PUSINGAN RM	JUMLAH RM
			Nota 9		
Baki pada 1 Januari 2019	**62,952,896**	**128,357,051**	**124,917**	**5,152,149**	**196,587,013**
Lebihan/ (Kurangan) Pendapatan Atas Perbelanjaan	(2,601,748)	8,426,207	(105,488)	1,371,687	7,090,658
Pelarasan Tahun Semasa	830,147	2,179	9,457	42,705	884,488
Baki pada 31 Disember 2019	**61,181,295**	**136,785,437**	**28,886**	**6,566,541**	**204,562,159**

LEMBAGA KOKO MALAYSIA

PENYATA ALIRAN TUNAI

BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2019

	2019 RM	2018 RM
ALIRAN TUNAI DARI AKTIVITI OPERASI		
Terimaan Tunai	2,635,136	3,260,459
Bayaran Tunai Kepada Pembekal dan Kakitangan	(55,693,982)	(59,435,477)
Faedah Diterima	20,862	17,462
Tunai Bersih Digunakan Dalam Aktiviti Operasi	**(53,037,984)**	**(56,157,556)**
ALIRAN TUNAI DARI AKTIVITI PELABURAN		
Pembelian Hartanah, Loji dan Peralatan	(2,310,079)	(2,070,157)
Kerja-Kerja Dalam Pembinaan	1,129,902	(930,414)
Pelupusan Hartanah, Loji dan Peralatan Secara Jualan	-	3,350
Faedah Diterima	1,378,666	1,376,490
Tunai Bersih Digunakan Dalam Aktiviti Pelaburan	**198,489**	**(1,620,731)**
ALIRAN TUNAI DARI AKTIVITI KEWANGAN		
Penerimaan Geran Kerajaan	65,218,700	58,878,400
Tunai Bersih Dihasilkan Daripada Aktiviti Kewangan	**65,218,700**	**58,878,400**
PERTAMBAHAN/(PENGURANGAN) BERSIH TUNAI & SETARA TUNAI	**12,379,205**	**1,100,113**
TUNAI DAN SETARA TUNAI PADA 1 JANUARI	55,387,928	54,287,815
TUNAI DAN SETARA TUNAI PADA 31 DISEMBER	**67,767,133**	**55,387,928**
Tunai dan setara tunai pada 31 Disember terdiri daripada:-		
Tunai di Tangan dan Baki Bank	22,363,476	23,020,161
Simpanan Tetap	45,403,657	32,367,767
	67,767,133	55,387,928

1. Informasi Umum

1.1 Lembaga Koko Malaysia adalah badan berkanun Persekutuan di bawah Kementerian Perusahaan Perladangan dan Komoditi, Malaysia. Fungsi utama Lembaga Koko Malaysia adalah menjalankan dan menggalakkan penyelidikan dalam pengeluaran, pemprosesan, penstoran dan penggunaan; mengawal dan menyelaras aktiviti-aktiviti dan polisi-polisi penyelidikan; mempertingkatkan kualiti; menyelaras aktiviti-aktiviti pemasaran; mengumpul, menyatu dan menyebarkan maklumat dan mengawalselia dan menyelaras aktiviti-aktiviti yang berkaitan dengan koko seperti pemprosesan, penstoran, pengawalseliaan dan pemasaran.

1.2 Ibu Pejabat Lembaga Koko Malaysia terletak di Tingkat 5, 6 dan 7 Wisma SEDCO, Lorong Plaza Wawasan, Off Coastal Highway, 88999 Kota Kinabalu Sabah.

1.3 Penyata Kewangan Lembaga Koko Malaysia disediakan dalam Ringgit Malaysia (RM).

2. Pematuhan Kepada Piawaian Pelaporan Kewangan

Penyata Kewangan telah disediakan dengan mematuhi *Malaysian Private Entities Reporting Standard (MPERS)* yang telah dikeluarkan oleh *Malaysian Accounting Standards Board (MASB)* .

2.1 Peralihan kepada Rangka Kerja Baru MPERS

Lembaga Koko Malaysia telah menerima pakai *Malaysian Private Entities Reporting Standard (MPERS)* yang baru bagi penyata kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2016. Tarikh peralihan kepada Rangka Kerja MPERS adalah pada 1 Januari 2015.

2.2 Asas Penyediaan

Penyata kewangan Lembaga telah disediakan dengan menggunakan pangkalan kos (termasuk kos sejarah, kos dilunaskan, lebih rendah antara kos dan nilai boleh realis bersih) dan asas nilai saksama (termasuk asas nilai saksama dan nilai saksama ditolak kos jualan asas).

Pengurusan telah menggunakan anggaran dan andaian dalam mengukur jumlah aset dan liabiliti pada akhir tempoh pelaporan dan amaun hasil dan perbelanjaan sepanjang tempoh laporan ini. Pertimbangan dan andaian yang digunakan dalam pengukuran, dan dengan itu, keputusan sebenar mungkin bertepatan dengan jumlah yang dilaporkan.

2.3 Hartanah, Loji dan Peralatan (PPE)

Operasi aset ketara yang digunakan untuk lebih daripada satu tempoh perakaunan dalam pengeluaran dan pembekalan barangan dan perkhidmatan, untuk tujuan pentadbiran atau untuk disewa kepada orang lain diiktiraf sebagai loji dan peralatan hartanah apabila LKM mempunyai kuasa aset. Aset, termasuk alat ganti utama, peralatan servis dan peralatan siap sedia, diklasifikasikan ke dalam kelas yang sesuai berdasarkan kepada jenisnya. Sebarang penggantian berikutnya, komponen penting dalam aset yang sedia ada dipermodalkan sebagai komponen baru dalam aset dan komponen yang lama tidak lagi diiktiraf.

Semua hartanah, loji dan peralatan pada mulanya dinyatakan pada kos. Bagi aset yang dibeli, kos terdiri daripada harga pembelian campur semua kos langsung yang ditanggung dalam membawa aset tersebut ke lokasi dan keadaan untuk digunakan pihak pengurusan. Bagi aset yang dibina sendiri, kos terdiri daripada semua kos pembinaan langsung dan tidak langsung (termasuk peruntukan bagi membaik pulih dan kos pemeriksaan utama) tetapi tidak termasuk keuntungan dalaman.

Semua hartanah, loji dan peralatan kemudiannya diukur pada kos ditolak susut nilai yang kerugian kemerosotan nilai terkumpul.

Tanah pegangan bebas dan modal kerja dalam pelaksanaan tidak disusutnilai tetapi tertakluk kepada ujian kemerosotan nilai jika terdapat sebarang petunjuk kemerosotan nilai.

Semua hartanah, loji dan peralatan lain disusutnilai dengan memperuntukkan jumlah yang susut nilai komponen penting atau sesuatu item tempoh hayat yang tinggal. Kaedah susut nilai yang digunakan dan hayat berguna hartanah, loji dan peralatan adalah seperti berikut:

[MPERS S17.31(b)&(c)]

Hartanah, Loji dan Peralatan	Kaedah	Hayat berguna (tahun)
Tanah Pegangan Pajak	Garisan lurus	> 50
Bangunan:		
- Struktur asas bangunan	Garisan lurus	40
- Komponen penting	Garisan lurus	5
Infrastuktur	Garisan lurus	10
Mesin dan Peralatan	Garisan lurus	5
Kenderaan	Garisan lurus	5

Semua akhir tempoh pelaporan, nilai sisa, hayat berguna dan kaedah susut nilai bagi hartanah, loji dan peralatan disemak semula untuk kewajaran. Sebarang perubahan dalam anggaran item dilaraskan secara prospektif ke atas baki jangka hayat berguna bermula pada tempoh semasa.

[MPERS S17.23]

Aset Hidup Tumbuhan (AHT)

Jangka hayat tanaman koko dan tanaman-tanaman lain adalah selama 100 tahun. Bagi tanaman yang ditanam atas tanah pajakan, kadar pelunasan adalah berdasarkan kepada tempoh pajakan atau baki pajakan yang mana lebih dahulu. Kaedah pelunasan yang digunakan adalah *capital maintenance method* secara garis lurus.

2.4 Pelaburan Hartanah (IP)

LKM mengiktiraf tanah, bangunan (termasuk lantai bangunan), atau kedua-duanya (tanah dan bangunan) termasuk hartanah yang masih dalam pembinaan sebagai hartanah pelaburan jika ia diadakan untuk kenaikan nilai modal, pendapatan sewa atau kedua-duanya. Hartanah pelaburan dinyatakan pada kos pada pengiktirafan awal. Kos hartanah pelaburan terdiri daripada harga pembelian campur semua kos langsung yang ditanggung untuk membawa hartanah itu kepada lokasi dan keadaan masa kini dan bertujuan untuk digunakan sebagai hartanah pelaburan. Kos pelaburan hartanah yang dibina sendiri terdiri daripada semua kos pembinaan langsung dan tidak langsung tetapi tidak termasuk keuntungan dalaman.

Hartanah pelaburan adalah hartanah yang dimiliki atau dipegang di bawah pajakan untuk mendapatkan pendapatan sewa atau peningkatan modal atau kedua-duanya, tetapi bukan untuk dijual dalam perjalanan perniagaan biasa. Ia digunakan dalam pengeluaran atau bekalan barangan atau perkhidmatan atau untuk tujuan pentadbiran.

Pelaburan hartanah diukur pada mulanya pada kos. Kos termasuk perbelanjaan yang berkaitan secara langsung dengan pemerolehan harta pelaburan. Kos hartanah pelaburan yang dibina sendiri termasuk kos bahan dan buruh langsung, apa-apa kos lain yang secara langsung membawa hartanah pelaburan kepada keadaan kerja untuk digunakan.

Jika ukuran nilai saksama yang boleh dipercayai tidak boleh didapati tanpa kos atau usaha yang tidak wajar untuk sesuatu hartanah pelaburan, item tersebut adalah dikelaskan sebagai hartanah, loji dan peralatan dan dinyatakan pada kos ditolak susut nilai terkumpul dan kerugian kemerosotan nilai terkumpul sehingga ukuran nilai saksama yang boleh dipercayai boleh diperolehi. Jumlah dibawa hartanah pelaburan itu pada tarikh tersebut menjadi kosnya.

2.5 Rosotnilai Aset

Kerugian kemerosotan timbul apabila nilai dibawa aset kumpulan itu melebihi jumlah boleh pulih. Bagi tujuan menguji kemerosotan nilai aset bukan kewangan, muhibah diperuntukkan kepada setiap unit penjanaan tunai yang dijangka akan mendapat manfaat daripada sinergi gabungan perniagaan.

Pada akhir setiap tarikh laporan, penilaian akan dibuat sama ada terdapat sebarang petunjuk bahawa aset yang berdiri sendiri atau unit penjanaan tunai mungkin terjejas dengan menggunakan sumber-sumber luar dan maklumat dalaman. Jika petunjuk sedemikian wujud, anggaran jumlah yang boleh diperoleh semula bagi aset atau unit menjana tunai itu hendaklah dibuat.

Jika aset individu menjana aliran tunai bebas, ia diuji untuk kemerosotan nilai aset yang berdiri sendiri. Jika aset tidak menjana aliran tunai bebas, ia diuji untuk kemerosotan bersama-sama dengan aset lain (termasuk mana-mana muhibah yang diperuntukkan) dalam unit penjanaan tunai, pada tahap terendah di mana aliran masuk tunai bebas dijana dan dipantau bagi tujuan pengurusan dalaman.

Jumlah boleh diperolehi semula sesuatu aset atau unit penjanaan tunai adalah lebih tinggi daripada nilai saksamanya ditolak kos untuk menjual dan nilai dalam penggunaan. Kumpulan itu menentukan nilai saksama ditolak kos untuk menjual aset atau unit penjanaan tunai dalam hierarki berdasarkan: (i) Harga dalam suatu perjanjian jual mengikat; (ii) Harga pasaran diniagakan dalam pasaran aktif; dan (iii) anggaran harga pasaran menggunakan maklumat terbaik yang ada. Nilai yang digunakan dianggarkan dengan mendiskaunkan aliran masuk tunai bersih (dengan kadar diskaun yang sesuai) bagi aset atau unit, menggunakan belanjawan dan ramalan lima tahun pengurusan yang munasabah dan disokong dan ekstrapolasi aliran masuk tunai untuk tempoh-tempoh selepas ramalan lima tahun atau bajet.

Hartanah, loji dan peralatan yang diukur pada model berasaskan kos, sebarang kerugian kemerosotan nilai diiktiraf dalam untung atau rugi. Manakala hartanah, loji dan peralatan yang diukur pada model penilaian semula, sebarang kerugian rosotnilai dianggap sebagai kurangan penilaian semula.

2.6 Inventori

Kos inventori barang-barang yang tidak biasanya boleh ditukar ganti dan barang-barang atau perkhidmatan yang dikeluarkan dan diasingkan untuk projek-projek tertentu hendaklah diukur dengan menggunakan kaedah pengenalan tertentu kos masing-masing.

Kos inventori, selain daripada yang dinyatakan di dalam perenggan di atas hendaklah diukur dengan menggunakan formula masuk-dahulu-keluar-dahulu (FIFO) atau kos purata wajaran. Formula kos yang sama akan digunakan untuk semua inventori yang mempunyai sifat dan kegunaan yang sama. Inventori yang mempunyai sifat dan kegunaan yang berlainan, dengan alam semula jadi yang lain atau penggunaan, formula kos yang berbeza akan dikenalpasti. Formula masuk-kemudian-keluar- dahulu (LIFO) tidak dibenarkan di bawah MPERS.

2.7 Instrumen Kewangan

(a) Pengiktirafan awal dan pengukuran

Lembaga mengiktiraf aset kewangan atau liabiliti kewangan (termasuk instrumen derivatif) di dalam penyata kedudukan kewangan apabila ia menjadi satu pihak kepada peruntukan kontrak instrumen tersebut.

Pada pengiktirafan permulaan, aset kewangan dan liabiliti kewangan diukur pada nilai saksama, yang secara umumnya harga transaksi, ditambah kos urusniaga. Jika aset kewangan atau liabiliti kewangan tidak diukur pada nilai saksama melalui untung atau rugi, untuk instrumen diukur pada nilai saksama melalui untung atau rugi, kos urus niaga yang dibelanjakan untuk untung atau rugi adalah apabila ia ditanggung.

(b) Penyahiktirafan instrumen kewangan

Aset kewangan tidak diiktiraf apabila hak kontrak untuk menerima aliran tunai daripada aset kewangan itu luput, atau apabila Lembaga memindahkan hak kontrak untuk menerima aliran tunai daripada aset kewangan, termasuk dalam keadaan apabila Lembaga hanya bertindak sebagai mengumpul ejen penerima pindahan, dan mengekalkan tiada risiko dan ganjaran pemilikan aset kewangan atau tiada penglibatan berterusan dalam kawalan aset kewangan yang dipindahkan.

[MPERS S11.33]

Liabiliti kewangan diambil kira apabila ia dipadamkan secara sah, yang sama ada apabila obligasi yang dinyatakan dalam kontrak dilepaskan atau dibatalkan atau luput. Satu pengubahsuaian besar daripada segi liabiliti kewangan sedia ada dikira sebagai penghapusan liabiliti kewangan asal dan pengiktirafan liabiliti baru. Untuk tujuan ini, Lembaga menganggap pengubahsuaian sebagai besar jika nilai semasa aliran tunai disemak yang diubah suai diberi diskaun pada kadar faedah efektif asal berbeza sebanyak 10% atau lebih jika dibandingkan dengan nilai dibawa liabiliti yang asal.

(c) Pengukuran ke atas aset kewangan

Pelaburan dalam instrumen hutang, sama ada yang dinyatakan atau tidak, kemudiannya diukur pada kos dilunaskan dengan menggunakan kaedah faedah efektif. Pelaburan dalam instrumen ekuiti tidak disebut harga dan yang nilai saksamanya tidak boleh diukur dengan pasti diukur pada kos.

(d) Pengukuran ke atas liabiliti kewangan

Selepas pengiktirafan awal, semua liabiliti kewangan diukur pada kos yang dilunaskan dengan menggunakan kaedah faedah efektif.

(e) Pengukuran nilai saksama ke atas instrumen kewangan

Nilai saksama ke atas aset kewangan atau liabiliti kewangan ditentukan dengan merujuk kepada harga pasaran yang dinyatakan dalam pasaran aktif, dengan ketiadaan harga pasaran yang boleh diperolehi, dan dengan teknik penilaian menggunakan andaian yang munasabah dan disokong.

2.8 Pengiktirafan Pendapatan dan Pengukuran

Pendapatan perlu diukur pada nilai saksama dengan pertimbangan bahawa ia diterima atau boleh diterima, yang biasanya harga invois selepas ditolak diskaun dagangan dan rebet yang diberikan kepada pelanggan.

Pendapatan diiktiraf menggunakan asas berikut :

(a) Pendapatan daripada jualan barang-barang diiktiraf apabila risiko dan manfaat dipindahkan dengan sempurna.
(b) Pendapatan daripada perkhidmatan yang diberikan diiktiraf apabila perkhidmatan tersebut telah dilaksanakan.
(c) Pendapatan sewa diiktiraf mengikut asas akruan.
(d) Pendapatan faedah daripada simpanan dan deposit tetap diiktiraf mengikut asas akruan.

2.9 Pemberian Kerajaan Persekutuan

Geran Kerajaan termasuk geran bukan kewangan pada nilai saksama, tidak akan diiktiraf sehingga ada jaminan yang munasabah bahawa syarat-syarat yang diberikan oleh geran dipatuhi dan geran tersebut akan diterima.

Geran Kerajaan termasuk bantuan Kerajaan untuk mengambil bahagian dalam projek-projek sosial di kawasan yang belum dibangunkan yang mungkin tidak mempunyai syarat-syarat khusus yang berkaitan dengan kegiatan operasi.

Semua geran Kerajaan diiktiraf sebagai pendapatan dalam penyata pendapatan secara sistematik sepanjang tempoh di mana diakui sebagai perbelanjaan kos berkaitan.

2.10 Urus Niaga Matawang Asing

Urus niaga dalam mata wang asing ditukarkan dan direkodkan pada kadar pertukaran berkuatkuasa pada tarikh urus niaga. Pada akhir setiap tempoh pelaporan, item kewangan dalam mata wang asing ditukarkan kepada kadar yang berkuatkuasa pada akhir tempoh. Butiran bukan kewangan yang dibawa pada jumlah dinilai semula atau pada nilai saksama yang dinyatakan dalam mata wang asing ditukarkan pada kadar yang semasa pada tarikh nilai saksama ditentukan. Butiran bukan kewangan yang diukur pada nilai kos sejarah terus ditukarkan pada kadar pertukaran sejarah masing-masing dan tidak diterjemahkan.

Semua perbezaan pertukaran yang terjadi daripada urusniaga diselesaikan dan daripada perkara kewangan yang belum diselesaikan diiktiraf dalam untung atau rugi dalam tempoh berkenaan.

3. Hartanah, Loji dan Peralatan

3.1 Aset Tak Alih dan Aset Alih

2019	**Tanah Pajakan > 50 tahun (RM)**	**Bangunan (RM)**	**Infrastuktur (RM)**	**Kenderaan (RM)**	**Peralatan Kelengkapan (RM)**	**Jumlah (RM)**
Baki bawa ke hadapan:						
Pada 1 Januari	42,428,301	108,534,352	16,460,922	15,615,859	76,147,210	259,186,644
Tambahan	-	-	1,288,945	-	1,021,134	2,310,079
Pelupusan	-	-	(6,860)	(91,084)	(532,112)	(630,056)
Pelarasan	-	2,314,581	254,705	(1)	(95,850)	2,473,435
Pada 31 Disember	42,428,301	110,848,933	17,997,712	15,524,774	76,540,382	263,340,102
Susutnilai Terkumpul & Rosot nilai						
Pada 1 Januari	5,379,124	29,273,433	12,758,228	14,980,449	69,874,414	132,265,648
Susutnilai semasa	473,720	2,777,768	989,841	403,248	3,846,425	8,491,002
Pelupusan	-	-	(6,859)	(91,083)	(531,992)	(629,934)
Pelarasan	-	4,125	-	-	(4,125)	-
Pada 31 Disember	5,852,844	32,055,326	13,741,210	15,292,614	73,184,722	140,126,716
Baki buku bersih pada 1 Januari	37,049,177	79,260,919	3,702,694	635,410	6,272,796	**126,920,996**
Baki buku bersih pada 31 Disember	**36,575,457**	**78,793,607**	**4,256,502**	**232,160**	**3,355,660**	**123,213,386**

2018	**Tanah Pajakan > 50 tahun (RM)**	**Bangunan (RM)**	**Infrastuktur (RM)**	**Kenderaan (RM)**	**Peralatan Kelengkapan (RM)**	**Jumlah (RM)**
Baki bawa ke hadapan:						
Pada 1 Januari	42,428,301	108,511,562	16,011,708	15,595,344	77,054,732	259,601,647
Tambahan	-	33,500	449,214	333,995	1,253,448	2,070,157
Pelupusan	-	-	-	(327,880)	(1,399,701)	(1,727,581)
Pelarasan	-	(10,710)	-	14,400	(761,269)	(757,579)
Pada 31 Disember	42,428,301	108,534,352	16,460,922	15,615,859	76,147,210	259,186,644
Susutnilai Terkumpul & Rosot nilai						
Pada 1 Januari	4,905,405	29,308,455	11,876,683	14,575,222	67,053,406	127,719,171
Susutnilai semasa	473,719	2,720,633	881,545	733,103	4,993,058	9,802,058
Pelupusan	-	-	-	(327,876)	(1,396,555)	(1,724,431)
Pelarasan	-	(2,755,655)	-	-	(775,495)	(3,531,150)
Pada 31 Disember	5,379,124	29,273,433	12,758,228	14,980,449	69,874,414	132,265,648
Baki buku bersih pada 1 Januari	37,522,896	79,203,107	4,135,025	1,020,122	10,001,326	**131,882,476**
Baki buku bersih pada 31 Disember	**37,049,177**	**79,260,919**	**3,702,694**	**635,410**	**6,272,796**	**126,920,996**

3.1 Aset Tak Alih dan Aset Alih (Sambungan)

3.1.1 Tanah

Lokasi	**2019** **RM**	**2018** **RM**
Lot CL 105478840, Tawau Sabah	326,900	326,900
Lot CL 245360187, Madai Sabah	2,279,003	2,279,003
No. Hakmilik 108270, 308445 dan 308444, Perak	17,054,000	17,054,000
PN 108270, PN 308444 dan PN 308445, Pahang	602,358	602,358
CL 015582153 dan CL 015583801 , KKIP, Sepanggar Sabah	5,180,240	5,180,240
H.S.(D) 167444 dan H.S.(D) 167442, Nilai Negeri Sembilan	9,873,800	9,873,800
TRN. :01-LCPLS-002-011-00044 Gading Lundu, Sarawak	7,112,000	7,112,000
Jumlah	**42,428,301**	**42,428,301**

3.1.1.1 Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Tawau

Lot CL 105478840 dengan keluasan 15 ekar (6.07 Ha) telah mendapat hakmilik pada 4 September 2007. Tempoh pajakan bermula pada 11 April 1961 sehingga 10 April 2060 dan merupakan tanah pertanian untuk tanaman getah.

3.1.1.2 Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Madai

Lot CL 245360187 dengan keluasan 1.213 hektar telah mendapat hakmilik pada 8 Disember 2005. Tempoh pajakan bermula pada 1 Januari 1994 sehingga 31 Disember 2092 dan merupakan tanah untuk *Cocoa Research Station.*

3.1.1.3 Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Bagan Datuk

Hakmilik telah diperolehi untuk Lot 4035 (161.3483 hektar) bernombor 108270, Lot 4540 (96.59 hektar) bernombor 308445 dan Lot 4396 (30.45 hektar) bernombor 308444.

3.1.1.4 Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Jengka

Lot P.T 17471 H.S.(D):782 (55.99 hektar) dan Lot 17472 (H.S.(D):783 (4.71 hektar) telah mendapat Hak Milik Sementara pada 10 Mac 1999. Penggunaan tanah adalah untuk pertanian dan masing-masing dengan tempoh pajakan bermula pada 10 Mac 1999 sehingga 9 Mac 2059. PN 108270 untuk tanah pertanian dan mempunyai tempoh pajakan bermula pada 24 Ogos 1983 sehingga 23 Ogos 2082. PN 308444 dan PN308445 untuk tanah pertanian dengan tempoh pajakan bermula pada 18 Januari 1984 sehingga 17 Januari 2083.

3.1.1.5 Pusat Penyelidikan Bioteknologi Koko, KKIP, Sepanggar

Lot CL 015582153 & CL 015583801 dengan jumlah keluasan 15 ekar yang telah dibeli oleh LKM berjumlah RM5,180,240.00 pada tahun 2005 masih dalam pemilikan KKIP Sdn. Bhd. dan belum dipindah milik kepada LKM sehingga kini. Status terkini berhubung proses pindah milik tanah adalah melalui surat daripada KKIP Sdn. Bhd. pada 10 September 2020. Surat tersebut menyatakan bahawa proses pengukuran masih lagi dijalankan oleh Jurukur Berlesen yang dilantik. Data ukur akan dikemukakan kepada Jabatan Tanah dan Ukur Kota Kinabalu setelah selesai pengukuran.

3.1.1.6 Pusat Inovasi dan Teknologi Koko, Nilai

P.T 28098 (45,032.90m^3) telah mendapat hak milik sementara bernombor 167444. P.T 28099 (17,719.90m^3) bernombor 167442 dan P.T 0012621 (14,790.90m^3) bernombor 93584 sedang dalam proses mendapatkan hak milik sementara. H.S.(D) 167444 (45032.90m^3) dan H.S.(D) 167442 (17,719.90m^3) merupakan tanah untuk perusahaan / perindustrian dan masing-masing dengan tempoh pajakan bermula pada 14 Disember 2004 sehingga 9 Oktober 2093. H.S.(D) 93584 (14,790.90m^3) juga merupakan tanah untuk perusahaan / perindustrian dan tempoh pajakan bermula pada 23 November 1995 sehingga 27 November 2094.

3.1.1.7 Lot 44 Blok 11 Gading Lundu Sarawak

LKM telah menerima 'Memorandum of Transfer' dan telah memperolehi hak milik bernombor TRN. :01-LCPLS-002-011-00044. LKM menerima MOT no. L 1861/2009 pada 20 Januari 2009 dan tamat tempoh pajakan sehingga 15 Februari 2088.

3.1.1.8 Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Kota Samarahan

RM51,242 adalah merupakan pembayaran untuk perolehan tanah Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko Sarawak di Samarahan. Pihak PUU Jabatan Ketua Pengarah Tanah dan Galian (JKPTG) sedang meneliti dan menyemak perjanjian pajakan tanah tersebut. Sekiranya ada pindaan pihak JKPTG akan memaklumkan kepada LKM. Pihak LKM sedang menunggu maklumbalas daripada JKPTG berhubung perjanjian pajakan tersebut.

3.1.2 Bangunan

Lokasi	**2019 RM**	**2018 RM**
Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Tawau	9,426,517	9,426,517
Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Madai	10,761,278	10,761,278
Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Bagan Datuk	2,544,413	2,544,413
Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Jengka	10,129,645	10,126,435
Unit Pengawalseliaan dan Kawalan Kualiti Koko, Lahad Datu	819,515	819,515
Ibu Pejabat Lembaga Koko Malaysia, Kota Kinabalu, Sabah	13,827,624	13,827,624
Unit Pengawalseliaan dan Kawalan Kualiti Koko, Klang	1,200,000	1,200,000
Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Kota Samarahan	8,200,140	8,200,140
Pusat Penyelidikan Bioteknologi Koko, KKIP, Sepanggar	11,160,606	11,160,606
Unit Pemindahan Teknologi Koko, Machang	210,761	210,761
Pusat Inovasi dan Teknologi Koko, Nilai	39,171,587	39,171,587
Unit LKM Lundu	3,396,847	1,085,476
Jumlah	**110,848,933**	**108,534,352**

3.1.2.1 Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko Bagan Datuk

Jabatan Penilaian dan Perkhidmatan Harta Teluk Intan, Perak telah membuat penilaian pada 30 Oktober 2009 berasaskan anggaran kos pembinaan semula bangunan yang serupa dengan jumlah sebanyak RM 2,446,000.

	2019 RM	**2018 RM**
Bangunan pada nilaian semula	2,446,000	2,446,000
Bangunan pada kos	98,413	98,413
	2,544,413	2,544,413

3.2 Binaan Dan Kemudahan Dalam Kemajuan

	2019 RM	2018 RM
Pusat Inovasi dan Teknologi Koko Nilai (Fasa 2)	15,064,720	14,850,722
Kuarters Unit LKM Lundu Sarawak (Fasa 2)	-	2,292,900
Kuarters PPPK Madai	800,000	800,000
Pejabat Kabin di Mukim Tembeling, Jerantut Pahang	82,750	-
Pengubahsuaian Bangunan Stor Baja di PPPK Kota Samarahan	342,342	-
Renovasi Ibu Pejabat Lembaga Koko Malaysia	654,322	-
Kemudahan Dalam Pembinaan	-	130,414
	16,944,134	18,074,036

3.3 Perbelanjaan Pembangunan Ladang

	2019 RM	2018 RM
Perbelanjaan pembangunan ladang PPPK Jengka	619,366	619,366
	619,366	619,366

Bermula pada tahun 2010, perbelanjaan penanaman dipermodalkan di bawah perbelanjaan pembangunan ladang dan akan diperlunaskan apabila pokok telah matang, berdasarkan kaedah garis lurus sepanjang anggaran usia penghasilannya.

3.4 Aset Hidup Tumbuhan (AHT)

AHT diiktiraf pada kos penanaman yang dikenalpasti. AHT yang didedahkan hanya yang ditanam di PPPK Bagan Datuk, PPPK Jengka dan PPPK Madai. Jenis AHT yang didedahkan adalah seperti tanaman koko, kelapa sawit, getah dan buah-buahan. AHT akan dilunaskan mengikut kadar garis lurus berdasarkan kepada kitaran hidup selama 100 tahun dan bukannya berdasarkan jangkahayat ekonomikal jika ditanam di tanah milik bebas. Bagi AHT yang ditanam di tanah pajakan, AHT dilunaskan mengikut garis lurus berdasarkan kepada tahun ianya mula ditanam atau berdasarkan tempoh atau baki pegangan pajakan yang mana lebih dahulu berlaku. Penilaian nilai AHT akan dibuat bermula pada tahun 2020 selepas kerja pemeriksaan dilaksanakan. Nilai pendedahan adalah seperti berikut:

	2019 RM	2018 RM
Aset Hidup Tumbuhan PPPK Bagan Datuk	2,701,680	2,579,929
Aset Hidup Tumbuhan PPPK Madai	6,891,741	6,461,016
Aset Hidup Tumbuhan PPPK Jengka	1,175,242	1,141,145
	10,768,663	10,182,090

Pelupusan AHT akan dibuat jika ada berlakunya keadaan atas peristiwa pokok-pokok mati dan dianggap sebagai rosot nilai. Jumlah keluasan AHT di PPPK Bagan Datuk adalah 84 ha (65 plot), PPPK Madai adalah 184.36 ha (64 plot) dan PPPK Jengka adalah 72 ha (18 plot).

Jumlah Hartanah, Loji dan Peralatan	151,545,549	155,796,488

3.4.1 Aset Hidup Tumbuhan

2019	Bagan Datuk	Jengka	Madai	Jumlah
Kos	RM	RM	RM	RM
Baki pada 1 Januari	3,397,998	3,263,360	7,933,965	14,595,323
Tambahan / Kurangan	177,164	187,453	478,339	842,956
Pada 31 Disember	**3,575,162**	**3,450,813**	**8,412,304**	**15,438,279**
Pelunasan				
Baki pada 1 Januari	818,070	2,122,215	1,472,950	4,413,234
Baki pada 1 Januari (dinyatakan semula)	**818,070**	**2,122,215**	**1,472,950**	**4,413,234**
Pelunasan semasa	55,413	153,356	47,613	256,382
Pada 31 Disember	**873,483**	**2,275,571**	**1,520,563**	**4,669,616**
Baki buku bersih pada 1 Januari	2,579,928	1,141,145	6,461,015	10,182,089
Baki buku bersih pada 31 Disember	**2,701,679**	**1,175,242**	**6,891,741**	**10,768,663**

2018	Bagan Datuk	Jengka	Madai	Jumlah
Kos	RM	RM	RM	RM
Baki pada 1 Januari	3,193,905	3,111,630	6,985,832	13,291,367
Tambahan / Kurangan	204,093	151,730	948,133	1,303,956
Pada 31 Disember	**3,397,998**	**3,263,360**	**7,933,965**	**14,595,324**
Pelunasan				
Baki pada 1 Januari	609,524	1,202,880	1,168,071	2,980,475
Pelarasan	156,691	781,637	200,485	1,138,812
Baki pada 1 Januari (dinyatakan semula)	766,215	1,984,517	1,368,556	4,119,287
Pelunasan semasa	51,855	137,698	104,394	293,947
Pada 31 Disember	**818,070**	**2,122,215**	**1,472,950**	**4,413,234**
Baki buku bersih pada 1 Januari	2,584,381	1,908,750	5,817,761	10,310,892
Baki buku bersih pada 31 Disember	**2,579,929**	**1,141,146**	**6,461,016**	**10,182,090**

4. Inventori

	2019 RM	2018 RM
Stok Jualan Coklat	206,188	221,543
Stok Biji Koko	179,679	80,346
Stok Radas dan Bahan Kimia	78,549	69,380
Stok Penerbitan dan Percetakan	56,057	51,940
Stok Cenderahati	128,721	184,500
Stok Minyak Petrol dan Diesel	21,736	45,898
Stok Alatulis dan Bekalan Pejabat	196,857	212,025
Stok Input Pertanian	63,953	72,497
Stok Baja dan Racun	676,329	1,032,447
Stok Bahan Tanaman	97,256	176,139
	1,705,325	**2,146,715**

5. Penghutang Perniagaan dan Penghutang Lain

	2019 RM	2018 RM
5.1 Penghutang Perniagaan:		
Penghutang Pelbagai	509,763	308,817
Hasil Faedah Terakru	45,390	16,295
Hasil Jualan Terakru	1,100	1,100
Akaun Belum Terima (GST)	-	65,751
	556,253	391,963
5.2 Penghutang Lain:		
Pinjaman Kenderaan	392,076	336,166
Pinjaman Komputer	148,157	135,988
	540,233	472,154
Bayaran balik pinjaman adalah seperti berikut :		
Bagi tempoh 12 bulan	168,860	158,872
Selepas 12 bulan	371,373	313,282
	540,233	472,154
Jumlah Penghutang Perniagaan dan Penghutang Lain	**1,096,486**	**864,117**

Jumlah Tabung Pinjaman Kenderaan dan Komputer yang telah diluluskan oleh Lembaga Pengelola LKM ialah RM2,000,000. Kadar faedah adalah 4% setahun.

6. Pendahuluan dan Deposit

	2019 RM	2018 RM
6.1 Pendahuluan:		
Pendahuluan Diri	30,774	22,189
Pendahuluan Pelbagai	113,394	72,932
	144,168	95,121
6.2 Deposit:		
Deposit Elektrik	414,822	414,822
Deposit Air	5,053	5,053
Deposit Gas	7,590	7,590
Deposit Imigresen	6,500	6,500
Deposit Touch & Go	105	105
Deposit Saman	1,200	1,200
Deposit Kebankrapan	4,000	4,000
Deposit Lesen	321	321
Deposit Telefon	500	500
Deposit Sewa Pejabat	12,600	12,600
Deposit Kebersihan	7,685	7,685
Deposit Lain*	1,054,052	929,942
	1,514,428	1,390,318
Jumlah Pendahuluan dan Deposit	**1,658,596**	**1,485,439**

Deposit lain merupakan deposit bagi pajakan tanah di Negeri Pahang bagi tujuan penanaman koko. Permohonan cadangan peluasan kawasan tanaman koko seluas 639.65 ekar di Negeri Pahang oleh LKM telah diluluskan pada 24 Julai 2012. Walau bagaimanapun, Kerajaan Negeri Pahang bersetuju meluluskan perluasan kawasan tanaman koko seluas lebih kurang 614 ekar di negeri Pahang oleh LKM seperti berikut:

1. Tanah seluas lebih kurang 100 ekar di Mukim Bentong, Daerah Bentong, Pahang Darul Makmur.
2. Tanah seluas lebih kurang 150 ekar di Mukim Telang, Daerah Lipis, Pahang Darul Makmur.
3. Tanah seluas lebih kurang 364 ekar di Mukim Tembeling, Daerah Jerantut, Pahang Darul Makmur.

Perbadanan Setiausaha Kerajaan Pahang (PSK) juga bersetuju memajakkan tanah-tanah tersebut kepada LKM bagi tanaman koko dengan antara syarat-syarat pajakan seperti berikut:

1. Tempoh pajakan ialah selama tiga puluh (30) tahun dengan opsyen penyambungan selama tiga puluh (30) tahun bergantung kepada prestasi kemajuan projek.
2. Kadar pajakan ialah RM100.00 seekar setahun yang akan dikaji selama lima (5) tahun.

7. Tunai dan Setara Tunai

	2019 RM	2018 RM
7.1 Tunai dan Baki di Bank:		
Bank Islam Malaysia Bhd.	56,294	281,957
CIMB Jalan Sagunting	13,177,193	15,335,031
CIMB Api-Api Centre	2,535,801	1,765,372
* Panjar	1,948,118	2,061,824
** Tabung Pusingan Hasil LKM	4,413,069	3,364,780
E-Bless	197,827	148,364
Peruntukan Wang Runcit	15,000	14,000
Peruntukan Wang Runcit Perubatan	13,000	13,000
Wang Dalam Transit	7,174	35,833
	22,363,476	23,020,161

7.2 Deposit Tetap dengan Bank Berlesen		
Simpanan Tetap (Bank-Bank Berlesen)	37,913,068	25,109,394
Short Term Money Market Deposit (STMMD)	7,490,589	7,258,373
	45,403,657	32,367,767
Jumlah Tunai dan Setara Tunai	**67,767,133**	**55,387,928**

* Sistem panjar dilaksanakan di Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Bagan Datuk, Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Jengka, Pusat Inovasi dan Teknologi Koko, Nilai, Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Tawau dan Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Sarawak. Peruntukan panjar yang diberikan kepada setiap Pusat adalah sebanyak RM400,000. Baki panjar yang dinyatakan adalah baki tunai sebenar pada 31 Disember 2019.

** Tabung Pusingan Hasil LKM dilaksanakan di Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Bagan Datuk, Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Jengka, Pusat Inovasi dan Teknologi Koko, Nilai, Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Tawau, Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Sarawak dan Pusat Penyelidikan Bioteknologi Koko, KKIP Sepanggar.

8. Rezab Penilaian Semula

Pusat Penyelidikan dan Pembangunan Koko, Bagan Datuk telah dinilai semula oleh Jabatan Penilaian dan Perkhidmatan Harta, Teluk Intan pada 30 Oktober 2009 untuk tanah dan bangunan dengan nilaian berjumlah RM17,054,000 dan RM2,446,000 masing-masing.

	2019 RM	2018 RM
Baki pada 1 Januari		
Lebihan Penilaian Semula Tanah Bagan Datuk	10,302,579	10,302,579
Lebihan Penilaian Semula Bangunan Bagan Datuk	1,822,381	1,822,381
Baki pada 31 Disember	12,124,960	12,124,960

9. Keuntungan Terkumpul

	2019 RM	2018 RM
9.1 Kumpulan Wang Terkumpul:		
Baki pada 1 Januari	62,952,896	92,954,248
(Kurangan) Pendapatan Atas Perbelanjaan	(2,601,748)	3,469,925
Pelarasan Tahun Semasa	830,147	(33,471,277)
Baki pada 31 Disember	61,181,295	62,952,896
9.2 Kumpulan Wang Pembangunan		
Baki pada 1 Januari	128,357,051	99,787,646
Lebihan Pendapatan Atas Perbelanjaan	8,426,207	(6,022,737)
Pelarasan Tahun Semasa	2,179	34,592,142
Baki pada 31 Disember	136,785,437	128,357,051
9.3 Kumpulan Wang Penyelidikan dan Pembangunan:		
Baki pada 1 Januari	124,917	1,793,647
Pelarasan Tahun Semasa	9,457	(1,363,200)
(Kurangan) Pendapatan Atas Perbelanjaan	(105,488)	(305,530)
Baki pada 31 Disember	28,886	124,917
9.4 Kumpulan Wang Tabung Pusingan		
Baki pada 1 Januari	5,152,149	4,740,943
Pelarasan Tahun Semasa	42,705	(111,774)
Lebihan Pendapatan Atas Perbelanjaan	1,371,687	522,980
Baki pada 31 Disember	6,566,541	5,152,149
Jumlah Keuntungan Terkumpul	204,562,159	196,587,013

10. Pemiutang Perniagaan dan Pemiutang Lain

	2019 RM	2018 RM
10.1 Pemiutang Perniagaan:		
Pemiutang Perniagaan	2,623,841	2,982,345
Pemiutang Pelbagai	1,123,874	483,713
Pemiutang Kakitangan	134,510	161,700
Akaun Cek Batal	37,536	37,358
Cukai Jualan	9,502	9,582
Wang Tahanan	518,253	555,197
Bon Perlaksanaan Kontrak	366,351	327,021
Amanah - Projek Usahasama LKM & Agensi Luar	1,429,737	1,375,828
Amanah - Projek-Projek R&D LKM	814,148	1,007,752
	7,057,752	6,940,496
10.2 Pemiutang Lain:		
Deposit Sewa Kilang Hilir Perak	3,300	3,300
Deposit Sewa Pejabat	1,400	1,400
Deposit Tender	9,718	9,718
Deposit Sewa Peralatan	300	300
Deposit Lain	13,500	13,500
	28,218	28,218
Jumlah Pemiutang Perniagaan dan Pemiutang Lain	**7,085,970**	**6,968,714**

11. Hasil

	2019 RM	2018 RM
11.1 Pemberian Kerajaan Persekutuan:		
Geran Mengurus	32,000,000	39,593,400
Geran Pembangunan	33,218,700	19,285,000
	65,218,700	58,878,400
11.2 Hasil daripada:		
Hasil Pertanian	1,354,244	1,521,330
Hasil Jualan Biji Koko Kering	304,206	451,161
Hasil Jualan Yang Lain	775,501	719,922
Dokumen/Bahan Penerbitan	21,535	3,819
Yuran Perkhidmatan	274,951	244,988
Yuran Kursus/Persidangan	58,300	59,699
Hasil Lesen	55,808	44,900
Sewa Pejabat	57,630	52,850
Sewa Pelbagai	80,647	71,007
Hasil Pelbagai	500	8,414
Jualan Harta Benda Kerajaan	396	16,608
Hukum Pecah Kontrak	56,944	7,047
	3,040,662	3,201,745
Jumlah Pemberian Kerajaan Persekutuan dan Hasil	**68,259,362**	**62,080,145**

12. Lebihan/(Kurangan) Daripada Operasi

Keuntungan atau kerugian daripada operasi sebelum cukai diiktiraf :

	2019 RM	2018 RM
12.1 Perbelanjaan Pentadbiran		
12.1.1 Emolumen		
Gaji dan Upahan	17,904,602	17,378,775
Elaun Tetap	5,413,714	5,301,921
Sumbangan Berkanun Untuk Kakitangan	203,696	195,481
Elaun Lebih Masa	68,872	68,912
Pelbagai Faedah Kewangan	99,410	68,650
Imbuhan Tahunan	203,050	610,350
	23,893,344	23,624,089
Bilangan Kakitangan	439	453
12.1.2 Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap		
Pencen	2,894,356	2,794,964
Bayaran Gantian Cuti Rehat	223,164	135,985
	3,117,520	2,930,949
Jumlah Perbelanjaan Pentadbiran	**27,010,864**	**26,555,038**
12.2 Perbelanjaan Operasi Lain		
12.2.1 Perkhidmatan dan Bekalan		
Perjalanan dan Sara Hidup	2,520,263	2,459,265
Pengangkutan	25,300	40,580
Perhubungan dan Utiliti	1,456,866	1,474,198
Sewa	308,916	193,317
Makanan dan Minuman	377,752	407,375
Bekalan Bahan Mentah	7,381,160	12,542,135
Kos Jualan Biji Koko Kering	1,546,245	-
Bekalan Bahan Lain	1,222,200	1,315,865
Pembaikan dan Penyelenggaraan	2,168,556	1,848,119
Perkhidmatan Ikhtisas	6,988,009	6,028,134
Penggajian Kakitangan Bukan Tetap	1,266,231	3,521,771
	25,261,498	29,830,759
12.2.2 Susutnilai Hartanah, Loji dan Peralatan dan Pelunasan Aset Hidup Tumbuhan		
Mengurus	188,472	275,083
Pembangunan	8,191,154	6,573,124
Penyelidikan dan Pembangunan (R&D)	101,784	188,600
Tabung Pusingan	9,593	9,597
Pelunasan Aset Hidup Tumbuhan	256,382	293,947
	8,747,385	7,340,351
Jumlah Perbelanjaan Operasi Lain	**34,008,883**	**37,171,110**

13. Kos Kewangan

	2019 RM	2018 RM
13.1 Pelbagai Perbelanjaan:		
Insuran, Cukai Jalan dan Komisen Bank	1,217,855	1,601,794
Yuran dan Lain-lain	330,508	464,709
Kerugian atas Pelupusan Aset dan Hapuskira Aset	122	16,808
	1,548,485	**2,083,311**

14. Pendapatan Pelaburan

	2019 RM	2018 RM
Faedah Simpanan Tetap	1,238,431	1,253,702
Faedah Bank	140,235	122,788
Faedah Pinjaman Kenderaan	15,062	13,119
Faedah Pinjaman Komputer	5,800	4,343
	1,399,528	**1,393,952**

15. PERCUKAIAN

Peruntukan cukai adalah berdasarkan pendapatan faedah.

Selaras dengan peruntukan di bawah seksyen 127(3)(b) Akta Cukai Pendapatan 1967, Kementerian Kewangan telah bersetuju supaya Lembaga Koko Malaysia diberi pengecualian cukai di peringkat pendapatan berkanun berkuatkuasa bagi tahun taksiran 2001 ke atas pendapatan berikut :

1. pendapatan yang diterima daripada Kerajaan Persekutuan atau Kerajaan Negeri dalam bentuk suatu pemberian atau subsidi;

2. pendapatan yang diterima berkenaan dengan suatu amaun yang boleh dikenakan ke atas atau dipungut daripada mana-mana orang mengikut peruntukan Akta yang mengawalselia pihak berkuasa berkanun; dan

3. derma atau sumbangan yang diterima.

Mulai tahun taksiran 2006, pengecualian ke atas pendapatan yang dinyatakan di atas diberi melalui Perintah Cukai Pendapatan (Pengecualian) (No. 22) 2006.

16. PENGLIBATAN MODAL

	2019 RM	2018 RM
Penglibatan berkenaan bagi kontrak yang belum dilaksanakan:		
Perbelanjaan Hartanah, Loji dan Peralatan	3,635,565	1,293,729
Perbelanjaan Bukan Aset	2,809,393	5,559,321
	6,444,958	6,853,050

Kontrak termasuklah kerja-kerja pembinaan bangunan pejabat, kediaman, kemudahan dan infrastruktur, perolehan peralatan penyelidikan, perkhidmatan dan bekalan.

17. MANFAAT / FAEDAH PEKERJA

Manfaat Jangka Pendek

Gaji, imbuhan tahunan dan caruman kepada institusi keselamatan sosial diiktiraf sebagai perbelanjaan Lembaga pada tahun di mana perkhidmatan diberikan oleh pekerja. Ketidakhadiran berbayar terkumpul jangka pendek seperti cuti tahunan, diiktiraf apabila perkhidmatan diberikan oleh pekerja manakala ketidakhadiran berbayar tidak terkumpul jangka pendek seperti cuti sakit, diiktiraf apabila ketidakhadiran berlaku. Insuran bagi kakitangan dibayar oleh Lembaga dan telah diambilkira dalam penyata kewangan.

Pelan Caruman Tetap

Caruman dibuat kepada Kumpulan Wang Simpanan Pekerja (KWSP) bagi pekerja yang memilih skim KWSP atau Kumpulan Wang Amanah Persaraan (KWAP) bagi pekerja yang memilih skim pencen. Caruman ini diiktiraf sebagai perbelanjaan di dalam Penyata Pendapatan. Apabila caruman dibayar, Lembaga tidak lagi mempunyai tanggungjawab pembayaran selanjutnya.